ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

16 ліпеня 1994 г.
Субота
№ 77(13794)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер "ЧЗ"

Прэзідэнта выбралі – успомнілі пра Быкава

Не паспеў афіцыйна ўступіць у свае правы першы беларускі прэзідэнт, а ў верхніх эшалонах улады змена поглядаў ужо назіраецца. Адна з прыкмет гэтага — Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета рэспублікі аб узнагароджанні народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава медалём Францыска Скарыны. Цяпер гэта самая прэстыжная ўзнагарода нашай маладой суверэннай дзяржавы.

Месяц таму, калі адзначаўся 70-гадовы юбілей пісьменніка, кіраўніцтва рэспублікі нават не павіншавала чалавека, чые заслугі такія відавочныя. Але не абышлі высокай увагай падзеі і больш дробныя, напрыклад, 10-гадовы юбілей Мінскага метрапалітэна. Цяпер ва ўказе гаворыцца, што Быкаў унёс "значны ўклад у развіццё беларускай літаратуры і мастацтва, у справу нацыянальнага адраджэння".

Урачыстасці з выпадку Дня незалежнасці

Управа Беларускага народнага фронта звярнулася да грамадзян у сувязі з Днём незалежнасці Рэспублікі Беларусь.

Аўтары звароту выказваюць упэўненасць, што "настане дзень, калі беларусы зноў зоймуць ганаровае і роўнае месца сярод народаў нашай старой добрай Еўропы". 27 ліпеня ў Мінску БНФ арганізуе шэсце гараджан да плошчы Незалежнасці, дзе адбудзецца мітынг, а таксама святочны канцэрт ля помніка Я.Купалу

БЕЛІНФАРМ.

Прэзідэнта трэба ведаць у твар

Такую параду даюць праваахоўныя органы тым, хто хоча засцерагчыся ад куплі фальшывых даляраў ЗША. Трэба толькі запомніць, якія прэзідэнты Амерыкі выяўлены на купюрах рознай вартасці. Вядома ж, так можна засцерагчыся толькі ад самых прымітыўных фальшываманетчыкаў, што павялічваюць вартасць купюры, прыклейваючы дадатковы нулік.

Такія "махляры" былі затрыманы нядаўна ў Лідзе і Гродна. А ўсяго ў Гродзенскай вобласці сёлета выяўлена больш за 50 выпадкаў збыту фальшывых купюр— даляраў, нямецкіх марак, расійскіх рублёў і нават разліковых білетаў Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь. У 47 з іх органамі ўнутраных спраў устаноўлены асобы, якія займаліся збытам. Часцей за ўсё гэта жыхары паўднёвых рэспублік — чэчэнцы, інгушы, армяне, азербайджанцы.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

"Святыя" кіёскі засланілі "камкі"

Рэлігійную літаратуру, паштоўкі, царкоўную атрыбутыку жыхары і госці Гродна могуць набыць у кіёску, які адкрыўся пры праваслаўным Свята-Уладзімірскім храме ў занёманскай частцы горада. Вялікім попытам, які не сніўся нават "снікерсам", карыстаюцца біблія, малітоўнікі, кніга-нарыс пра гісторыю праваслаўя на Беларусі.

Гэта пакуль толькі другі такі кіёск у прыгранічным абласным цэнтры. Першы адкрыты мясцовай каталіцкай епархіяй і размешчаны па-суседству з самым буйным яе храмам — Фарным касцёлам.

БЕЛІНФАРМ.

Кожны дзесяты – медаліст

Аршанскі гарадскі аддзел адукацыі падвёў некаторыя вынікі навучальнага года. А яны нядрэнныя.

Толькі адзінаццатыя класы гарадскіх і сярэдніх школ закончылі больш як 600 юнакоў і дзяўчат. Прычым, кожны дзесяты з іх атрымаў залаты або сярэбраны медаль.

Характэрна, што ўсе медалісты вырашылі паступаць у вышэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы, а некаторыя — у ваенныя вучылішчы.

Ісак КОГАН.

Мастакоў вучаць у Гродна

Першы выпуск дыпламаваных мастакоў-афарміцеляў адбыўся ў Гродзенскім вучылішчы мастацтваў. Васемнаццаць юнакоў і дзяўчат атрымалі новую спецыяльнасць.

Кожны з іх выбраў свой творчы шлях. Пра гэта красамоўна сведчыць разнастайнасць дыпломных прац выпускнікоў. Тут і творы, выкананыя ў традыцыйнай манеры беларускага народнага мастацтва — размалёўкі, выцінанкі, вышыўкі і праекты афармлення інтэр'ераў у сучасным стылі, і працы ў рэдкіх, складаных тэхналогіях — маркетры, батык, разьба па гіпсе і шмат іншага.

Дзяржаўная камісія, якую ўзначаліў прарэктар Беларускай акадэміі мастацтваў Л.Я.Дзягілеў, адзначыла высокі творчы ўзровень маладых спецыялістаў.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Сябруюць Кіраўск і Ардорэ

Пабрацімамі сталі раённы цэнтр Кіраўск і горад Ардорэ італьянскай правінцыі Калабрыя. Праграмай супрацоўніцтва двух рэгіёнаў прадугледжваецца наладжванне эканамічных і культурных сувязей.

А пакуль добрую ініцыятыву першымі праявілі жыхары італьянскага горада. Яны сабралі сродкі, на якія закупілі і даставілі ў Кіраўск медыкаменты і абсталяванне для лячэбных устаноў. Агульны кошт іх складае 35 тысяч даляраў ЗША. У канцы ліпеня італьянцы запрасілі да сябе 27 кіраўскіх школьнікаў на аздараўленне.

Беспрацоўным дапамагае... камп'ютэр

Разумнага памочніка набылі супрацоўнікі цэнтраў занятасці насельніцтва Беларусі. У 92 такіх службах (а ў рэспубліцы іх налічваецца 152) ужо ўкаранёна інфармацыйна-вылічальная сістэма, якая мае вычарпальную інфармацыю аб стане рынку працы.

Калі раней на прыём беспрацоўнага работнікі цэнтраў трацілі не менш чым паўгадзіны, то цяпер на гэта хапае 10—15 мінут. За такі час камп'ютэр паспявае зарэгістраваць таго, хто звярнуўся ў службу занятасці, выдаць звесткі не толькі аб рабочых вакансіях, але і хутка і ўмела пратэсціраваць чалавека, які часова не працуе, падказаўшы, чым яму лепш заняцца. Аднак і гэта не ўсё, што ўмее сістэма. На яе "плечы" ляглі складаныя бухгалтарскія разлікі па выплаце дапамог па беспрацоўю, стыпендый і матэрыяльнай дапамогі.

БЕЛІНФАРМ.

На жалезным кані ўсе абыдзем палі

Сёлета машынна-трактарны парк фермерскіх гаспадарак Віцебшчыны ў параўнанні з папярэднім годам павялічыўся на 57 працэнтаў, у тым ліку колькасць трактароў вырасла на 26 адзінак.

Цяпер у фермераў вобласці 188 аўтамашын і 806 трактароў. Найбольшая колькасць тэхнікі прыходзіцца на Шумілінскі, Дубровенскі і Полацкі раёны, адпаведная сярэдняя колькасць на адну гаспадарку складае 1,7—1,6—1,4 трактара.

Яўгенія ВІЦЬБА.

Курсы валют на 15 ліпеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	26300	26800	17050	17600
"Прыор"	26600	26900	17250	17440
"Пошук"	26320	27100	16920	17500

Фота Сяргея БРУШКО.

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

Палітыка ў стылі "рок"

☐ Якаў Ясэпкін,"ЧЗ"

Выбарчы марафон завяршыўся, пераможца прымае шматлікія віншаванні, якія паступаюць на ягонае імя з рэспублікі, блізкага і далёкага замежжа.

Учора Цэнтрвыбаркам у сувязі з тым, што ні ў Мінск, ні ў абласныя камісіі не паступала істотных скаргаў на папярэдне падведзеныя вынікі выбараў і арганізацыю галасавання ў час правядзення другога тура, афіцыйна падвёў вынікі. Аляксандр Лукашэнка чакае спецыяльнай сесіі Вярхоўнага Савета, дзе дасць публічную клятву на вернасць свайму народу, Канстытуцыі і законам Рэспублікі Беларусь. Сесія прызначана на 20 ліпеня. З крыніц, якія заслугоўваюць даверу, "прасочваецца" інфармацыя аб тым, што яшчэ да адкрыцця парламенцкага пасяджэння першы прэзідэнт вызначыцца з шэрагам кандыдатур на высокія пасады ў новым Кабінеце міністраў. У прыватнасці, з галоўнай фігурай ва ўрадавай пірамідзе — прэм'ер-міністрам. Называюцца то адны, то другія прозвішчы, бадай, лепш за ўсё пачакаць адкрыцця сесіі і пачуць пра прапановы прэзідэнта з першых вуснаў. Гэта, так бы мовіць, публічная абляможка паслявыбарчых дзён, для якіх увогуле характэрныя даволі сутаргавыя дзеянні і заявы палітыкаў рознай арыентацыі. Складваецца ўражанне: усе спяшаюцца ледзь не на наступную пасля выбараў раніцу выказаць свае меркаванні на поўны голас, спрагназіраваць развіццё сітуацыі, што ўвогуле і зразумела, калі ўлічыць наступнае. Выбарчы працэс не скончыўся ў ліпеньскі "дзень шчыравання". У агляднай будучыні ён падаецца перманентным, бо зусім хутка грымнуць парламенцкія выбары. Палітычныя ж дывідэнды на "асабовых рахунках" лідэраў постсавецкай хвалі патрабуюць пастаянных дадаткаў і папаўнення. У шэрагу выказванняў і ацэнак асобна стаіць заява Вячаслава Кебіча, распаўсюджаная 11 ліпеня. Наўрад ці прэм'ер усур'ёз разлічваў на перамогу ў другім туры, таму "скорасная" заява выглядае як разважлівы і прадуманы дакумент. Кебіч папярэджвае: многія ўспомняць і гэтыя выбары і гэты (маецца на ўвазе — ягоны) урад. Будучыня дасць магчымасць ацаніць такую прыхаваную ў тэксце перасцярогу, хаця першая і найбольш відавочная аналогія тут узнікае з развітальным словам Мікалая Рыжкова, які таксама папярэджваў аб небяспецы разбуральнай эйфарыі. Супадзенні чыста тэксталагічныя, ніякіх глыбокіх высноў з таго рабіць не трэба. Аднак падстава для разважанняў, прынамсі, ёсць.

На паверхні выбарчай явы-рэчаіснасці ляжыць відавочнае — асноўны пацярпеўшы пад час прэзідэнцкіх змаганняў ніхто іншы, як кіраўнік урада, цяпер ужо, дакладней будзе сказаць, былы кіраўнік былога ўрада. Ён прайграў не палітыку кшталту Шушкевіча ці Пазняка, не апаненту ў поўным сэнсе слова, а свайму двайніку, калі глядзець на рэчы праз прызму рэальнасці. Вядома, гэткі погляд у пэўнай ступені ўтрыраваны, магчыма, ён будзе абвергнуты ў самы бліжэйшы час. Але ідэнтычнасць многіх і многіх пазіцый і прыярытэтаў не выклікала вялікіх сумненняў нават да канчатковага зыходу барацьбы. Пры ўсёй павазе да трыумфальнага пераможцы яго цяжка залічыць у шэрагі барацьбітоў з сістэмай, у залаты спіс фронды. Розніца толькі ва ўзроўнях тых ніш, якія займалі абодва нядаўнія сапернікі ў манументальнай наменклатурна-сацыялістычнай і перабудовачнай сістэмах. Адзін доўгія гады знаходзіўся ўверсе, другі — дзесьці на сярэднім узроўні. Цяпер гэта не занадта і важна, Лукашэнка-палітык раскрыўся і ўзнік нібыта феерверк. Такі ўзлёт на "нябёсы ўлады" (аб чым справядліва гавораць замежныя аналітыкі, якія маюць пад рукой багата прыкладаў для аналогій, але аналагаў "феномену Лукашэнкі" не знаходзяць) не можа не ўражваць. Тым больш зразумела "крыўда" Кебіча, асабліва ўлічыўшы дасканалае веданне апошнім Сістэмы. Сталася так, што і ў яе быццам да дробязей вывучаных і стандартных нетрах таілася нямала "сюрпрызаў". І ўсё ж асабістыя пачуцці і крыўды цяпер адыходзяць на трэці план. Кардынальныя пытанні стаяць у гіганцкі рост перад грамадствам, значыць, перад прэзідэнтам. Адно з пытанняў такога парадку — фарміраванне новага ўрада, калі глядзець на яго ў перспектыве — фарміраванне каманды прэзідэнта, прэзідэнцкіх структур і вертыкалі. Вельмі важна, хто апынецца побач з Аляксандрам Лукашэнкам цяпер, бо для рэалізацыі праграмных прыярытэтаў патрэбны высокія прафесіяналы. Час дэкларацый мінуў, пасля афіцыйнага ўступлення на пасаду Аляксандр Рыгоравіч зможа распачынаць дзейнічаць канкрэтна. Тады, пасля 20-га ліпеня, і ступіць ён на самы цяжкі і складаны ў сваім жыцці шлях. Куды прывядзе "прэзідэнцкая дарога" яго і беларускі народ — пытанне пытанняў. Цалкам зразумелым і апраўданым было б выкарыстанне на такім шляху вопыту і ведаў усіх тых, хто вопыт і веды мае, без усялякай залежнасці і ўзаемасувязі з раней займаемымі, хай і высокімі крэсламі.

Хаця зусім не выключаны варыянт адмовы ад пасад у прэзідэнцкім урадзе з боку пэўных чыноўнікаў старой каманды, своеасаблівы байкот новаму істэблішменту. Святое месца пустым не бывае, але збег акалічнасцей і часу прымушае дзейнічаць хутка і рашуча. Асабліва маючы на ўвазе, што ў ходзе перамен уверсе ўладнай піраміды і перастановак фігур-правіцеляў, як правіла, церпіць перш-наперш эканоміка.

Паколькі беларускі эканамічны цягнік і без таго ледзь паўзе, фарміраванне новых структур набывае велізарнае значэнне. Дэкорам можна "ўпрыгожваць" палітычную авансцэну дзесьці, напрыклад, у адной з краін Старога Свету, толькі не на Беларусі. У нас кожны крок прэзідэнта трэба пралічваць далёка наперад і тут нічога не зробіш — інакш не дазваляе сітуацыя. Прыход народнага прэзідэнта зазначае, акрамя іншага, і тое, што палітыка цяпер будзе ажыццяўляцца-існаваць у стылі "рок" Народ абраў прэзідэнта, ягоная палітычная воля народны лёс, а крокі Аляксандра Лукашэнкі-прэзідэнта сапраўды можна параўнаць з ракавым поступам. Многія, многія спадзяванні і надзеі людзей звязваюцца з імем Аляксандра Рыгоравіча. І ад гэтых рэалій ужо нікуды не падзенешся.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

ЧЗ

Дзяжурныя па выпуску перакладчыкі Людміла КАХАВЕЦ, Віктар КАПАЧЭЛЬ, рэдактар Якаў ЯСЭПКІН.

"Еўраньюс"

ІЗРАІЛЬСКА-ІАРДАНСКІЯ КАНТАКТЫ

Адбылася сустрэча афіцыйных прадстаўнікоў Ізраіля і Іарданіі. Імі праведзены перамовы аб вызначэнні граніц паміж гэтымі краінамі, яны працягнуцца на больш высокім узроўні 18 ліпеня.

Праз два дні чакаецца сустрэча міністраў замежных спраў Ізраіля, Іарданіі і дзяржсакратара ЗША. Кароль Іарданіі Хусейн даў папярэднюю згоду на сустрэчу з ізраільскім прэм'ер-міністрам Рабінам.

РАТУЮЦЦА АД ГЕНАЦЫДУ

Больш за 100 тысяч бежанцаў з Руанды перайшлі граніцу Заіра. Большасць з іх — жанчыны, старыя і дзеці.

Амаль усе яны належаць да этнічнай меншасці хуту, пацярпеўшай ад генацыду. Улады Заіра аб'явілі, што ў іх краіне ўжо знаходзіцца 150 тысяч бежанцаў. Яны высякаюць дрэвы, знішчаюць пасадкі, таму што гуманітарнай дапамогі ім яўна не хапае.

"Суперчэннэл"

ГАІЦЯНСКІ ВУЗЕЛ...

Ваенны лідэр Гаіці Седрас заявіў, што, нягледзячы на націск з боку ААН і пагрозу амерыканскага ўмяшання, ён не збіраецца перадаваць уладу былому прэзідэнту Арыстыду.

Днямі ваенныя ўлады Гаіці выслалі з краіны 98 назіральнікаў ААН.

Тым часам ...зацягваецца тужэй экспедыцыйны корпус амерыканскіх узброеных сіл, які дзейнічае ў Карыбскім рэгіёне. Ён атрымаў загад у выпадку неабходнасці быць гатовым да эвакуацыі 3,5 тысячы амерыканскіх грамадзян з Гаіці.

Падобныя аперацыі праводзіліся ў 1983 і 1989 гадах, за імі былі падзеі ў Грэнадзе і Панаме. Нагадаем: ЗША выступаюць за вяртанне да ўлады законна абранага прэзідэнта Гаіці Арыстыда.

ДЗЕ ПАЖАРЫ, ДЗЕ ПАВОДКА

Улады ЗША змагаюцца з 2 стыхіямі — агнём і вадой.

Страшныя пажары ў Арызоне ў раёне Вялікага Каньёна ўжо знішчылі 10,5 тысячы акраў зялёнай зоны, у штаце Нью-Мехіка — 75 тысяч акраў.

А ў штаце Джоджыя, наадварот, — страшная паводка, выкліканая трапічным штормам.

"Уорлднэт"

Больш за паўмільёна людзей не маюць цяпер свежай пітной вады, 15 тысяч мясцовых жыхароў эвакуіраваны з раёна бедства.

У АФРЫЦЫ ПРЭЗІДЭНТ – НЕ ПРЭЗІДЭНТ

Федэральны суд Нігерыі адмовіўся выпусціць пад заклад лідэра апазіцыі Абіолу.

Ён абвінавачваецца ў здрадзе інтарэсам краіны пасля таго, як абвясціў сябе прэзідэнтам гэтай афрыканскай дзяржавы.

ЕЎРАСАЮЗ: АДЗІНАЯ ВІЗА

Еўрапейская камісія аб'явіла аб стварэнні ў бліжэйшай будучыні адзінай візы для ўсіх краін Еўрапейскага саюза.

"TV-5"

Гэты дакумент немагчыма падрабіць. Віза будзе прызнана ўсімі іміграцыйнымі службамі краін — членаў Еўрасаюза.

ПАЛЬЧАТКА – СВЕДКА

У славутай справе аб абвінавачванні О.Дж.Сімпсана ў забойстве былой жонкі і яе новага сябра з'явілася яшчэ адна старонка.

Тэст, які правялі эксперты, амаль на сто працэнтаў пацвярджае, што акрываўленая пальчатка, знойдзеная ў доме вядомага спартсмена, утрымлівае кроў Сімпсана і дзвюх яго ахвяр. Аднак Сімпсан па-ранейшаму не прызнае сябе вінаватым.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА

Тэл. 68-28-52

З КАПІТАЛІСТЫЧНЫМ ПРЫВІТАННЕМ...

Асвоіць капіталістычныя формы гаспадарання на асобна ўзятым прадпрыемстве вырашылі спецыялісты Беларускага оптыка-механічнага аб'яднання. Завадчане заключылі прамыя дагаворы аб супрацоўніцтве з фірмамі Англіі, Італіі, ЗША, Францыі і стварылі на базе Мінскага механічнага завода імя Вавілава сумесную вытворчасць з нямецкай фірмай "Філман". Па заказу калег з ФРГ "беломаўцы" займаюцца апрацоўкай акуляраў або оптыкі і выпускам гатовых акуляраў.

— Мы не ставілі перад сабой задачу пераняць еўрапейскі вопыт "оптам", — сказаў генеральны дырэктар "БелОМА" Вячаслаў Бурскі. — Лічым, што лепш "у розніцу" пераняць на Захадзе тое станоўчае, што можна ўкараніць на нашых прадпрыемствах.

Рабочыя завода сёння не па чутках ведаюць арганізацыю і ўмовы працы на прыватных прадпрыемствах Еўропы. Гэта і канкрэтная сістэма падбору кадраў, і жорсткі графік рабочага часу, і розным стадыяльнай пастаўкі сыравіны з такой жа рытмічнай адпраўкай гатовай прадукцыі за мяжу.

"Віноўнікамі" пачатку такога беларуска-германскага супрацоўніцтва стала добра вядомая ў свеце бізнесу кансалдзінгавая фірма "Грыгер Мальзен" і Усходняя акадэмія зямлі Бадэн—Вюртэмберг. З дапамогай цэнтра па тэхнічнаму кансультаванню і канверсіі імя Штайнбаса з ФРГ былі знойдзены сродкі для падрыхтоўкі беларускіх спецыялістаў на прадпрыемствах Германіі. Праведзены семінар і шматабаючыя сустрэчы з кіраўніцтвам такіх вядомых у Еўропе фірм, як "Лейка" і "Карл Цэйс".

Як запэўніў дырэктар Усходняй акадэміі пан Армін Рупала, супрацоўніцтва нямецкіх спецыялістаў з калегамі з беларускага оптыка-механічнага аб'яднання — толькі першы крок. Фонд імя Штайнбаса мае намер развіваць сувязі і з іншымі беларускімі прадпрыемствамі ў галіне ўкаранення ў нашых краінах перадавых інавацыйных тэхналогій і аказання кваліфікаваных кансультацый па праблемах тэхналагічнага развіцця.

БЕЛІНФАРМ.

"КІНА" МОЖА НЕ БЫЦЬ

Расійская карпарацыя "Рэкордтэл", што аб'ядноўвае 25 прадпрыемстваў — вытворцаў тэлевізараў, кінескопаў, радыёкампанентаў, і камерцыйны банк правялі семінар з удзелам усіх заводаў былога СССР, якія займаюцца выпускам відэатэхнікі. Ад вытворчага аб'яднання "Віцязь" з Віцебска там прысутнічаў галоўны інжынер прадпрыемства А.Вераб'ёў, які пасля прыезду дамоў паведаміў сумную вестку аб развале адпаведнай галіны вытворчасці ў суседняй краіне.

У мінулым месяцы, сказаў ён, у Расіі спыніліся практычна ўсе тэлевізійныя заводы, а за імі (з-за адсутнасці збыту) спыняюцца і заводы — вытворцы камплектуючых. Гэта б'е і па ВА "Віцязь", бо нават пры наяўнасці грошай немагчыма будзе купіць неабходныя дэталі.

Тым не менш, нават пры адносна стабільнай фінансавай падтрымцы тэлепрадукцыя "Віцязя" можа стаць самай канкурэнтназдольнай на расійскім рынку. Зразумела, гэта пры ўмове спынення бескантрольнай экспансіі замежнай радыётэлеапаратуры, якая з неймавернай хуткасцю развальвае ўнутраны рынак краін СНД і такую важную галіну, як радыёэлектронную прамысловасць.

Яўгенія ВІЦЬБА.

ЭКАНОМІКА

Філасофія псеўдарынку

□ **Алёна КАПЫЛЬСКАЯ**

...Сталічная фабрыка імя Тэльмана. Цяжка бухае прэс на стальным разаку. Ад ліста порыстай гумы адна за адной аддзяляюцца чорныя "васьмёркі". Гэта і ёсць, бадай, адна з самых асноўных заталяў абутку — падэшва. Акрамя іх, вырубшчык Васіль Седаўс, у залежнасці ад вытворчых патрэб, высякае са скразазамяняльнікаў абцасы.

На любым прадпрыемстве ёсць участкі, працоўкі якіх маюць кардынальнае значэнне для іншых цэхаў, з'яўляецца своеасаблівым падмуркам, на якім узводзіцца, мацуецца каркас будучай вырабы. У ліку іх і цэх, дзе працуе ўжо дванаццаць гадоў Васіль. Фактычна (да нядаўняга часу) ён забяспечваў усе тэхналагічныя лініі, дзе вырабляўся абутак на порыстай падэшве. Аднак час бяжыць: мода мяняецца, тэхналогія ўдасканальваецца. Замест лёгкай гумы ў абутковай прамысловасці шырокае ўкараненне набылі вырабы на адліванай аснове. Аднак змена сітуацыі цалкам не знізіла попыту на традыцыйныя вырабы. Пэўныя слаі насельніцтва па-ранейшаму аддаюць перавагу абутку лёгкаму і, канечне ж, больш таннаму. А таму Седаўс без справы не сядзіць, выключаючы тыя выпадкі, калі фабрыка спыняецца з-за недахопу сыравіны, іншых нечаканых ўдараў рынку.

Вось і абдумваюць у тым ці рабочых прадпрыемства нязбытныя планы. Філасофствуюць: "Што ты робіш, вырубшчык, з гэтым кавалкам гумы? Адбываеш павіннасць? Выконваеш абавязак? Зарабляеш вялікія грошы?"

— Не, — адказаў тады на пытанне Васіль Седаўс. — Грошы тут невялікія, а гну спіну над гэтымі лістамі порыстай гумы, каб не засталіся басаногімі тыя, хто не мае магчымасці купіць недрыкавыя, прыгожыя боцікі ў "камку". А наш абутак, няхай і не самы модны, але затое практычны і ў шмат разоў таннейшы.

Што ж, не пагадзіцца з філасофіяй рабочага чалавека цяжка. Сапраўды, не кожны сёння мае магчымасць апранууца з "камка". Ды, зрэшты, няма чаго зайздросціць. Не ўсё, што прадаюць кааператары, вызначаецца якасцю, адпавядае густам. Там таксама за даляры прапануюць гэткі тавар, што шкада іншы раз нават плаціць за яго нашымі злінялымі "зайчыкамі".

І добра, калі менавіта яны, у шырокім сэнсе гэтага слова — таваравытворцы, нават у цяперашніх умовах росту цэн спрабуюць захаваць у асартыменце тавараў танныя вырабы. Адным словам, не страчаны яшчэ цалкам сумленне і спагада да пенсіянераў, малазабяспечаных сем'яў.

Нарміроўшчыца фабрыкі Раіса Панова тлумачыць, што ў шмат асаблівая зараз зварочваецца ўвага на любых фабрыках-заводах прафесіяналізму працоўных, спецыялізацыі пры выкананні вытворчых аперацый. Бо ад гэтага залежыць у канчатковым выніку якасць прадукцыі, рост аб'ёмаў — той адзіны бог, якому пачынаюць пакланяцца, шукаючы выйсця на замежны рынак. А таму, калі раней той жа рабочы выконваў адну-дзве аперацыі на тэхналагічнай лініі і мог спакойна спачываць на лаўрах, то ў цяперашніх умовах ён павінен быць шматаперацыйным: ідзе скарачэнне штатаў, і, канешне, перавага будзе аддадзена таму, хто універсал, хто з усёй сур'ёзнасцю ставіцца да справы.

Вядома, працэс гэты не імгненны — загадам зверху не ўкараніш, а звязаны з сумленнем перш за ўсё саміх працаўнікоў, іх жаданнем вучыцца, асвойваць новыя вяршыні прафесійнага майстэрства.

Адным словам, як бачна, новыя ўмовы прывялі да фарміравання новай філасофіі гаспадарання, кардынальнага перагляду ранейшых перакананняў, дакладна фарміруецца мэта — гэта не прыбытак, як зараз некаторыя думаюць, а рост аб'ёмаў продажу. Для рэалізацыі таго напрамку вырашаюцца новыя задачы, распрацоўваюцца механізмы ажыццяўлення. Канешне, абстаноўка на айчынных рынках пакуль што не вельмі спрыяльная, вось таму і ідзе работа па асваенні новых пазіцый на суседніх рынку. У прыватнасці, так, фабрыка імя Тэльмана заключыла кантракты з Англіяй, Германіяй на пашыў тысяч пар мужчынскіх туфель. Праўда, мяркуецца, што першая партыя іх паступіць у продаж на айчынны рынак, і толькі пасля будзе пастаўляцца за акіян. Словам — рукі пазвязаны. Але асабіста мяне гэта не вельмі ўражвае. І не толькі мяне... У хаста сёння не ўзнікае думка, што мы паступова пераўтвараемся ў нейкі прыдатак, калонію заходніх дзяржаў. Напачатку разбурылі традыцыйную сувязь між славянскімі народамі, а цяпер сыравіну тая Расія, вырабы прамысловасці прадпрыемствы рэспублікі збываюць фактычна за бясцэнак за мяжу, у той час як наш, айчынны рынак, забарахляецца розным другарадным таварам з-за акіяна. А хіба нашы, тыя ж тэльманаўскія мужчынскія туфлі, горшыя за ангельскія...

"Мы гаворым аб адсталасці нашай прамысловасці, — казалі мне на прадпрыемстве, — але гэта далёка не так. Большасць вырабляемых тавараў ні чым ні горшыя за замежныя. А хіба могуць пахваліцца на тым жа Захадзе працоўнымі рэсурсамі, якія маем мы? Пра што тут і казаць! Народу проста здрадзілі нашы дамарослыя палітыкі".

Праўда, былі размовы і ў іншым рэчышчы. Спецыялісты прыводзілі лічбы і факты. Называлі прозвішчы тых, хто заслугоўвае і павагі, і добрага слова: рабочых Святланы Цыганковай, Васіля Седаўса, Віктара Венгуры, Валянціны Патоцкай, Івана Пазняка... "Бо галоўнае, — казалі мне, — людзі, а тэхналагічны працэс змяніць, удасканаліць можна ў любы момант. Былі б грошы. Раней вельмі проста вытворчыя праблемы вырашаліся ў межах былога СССР. І, дарэчы, няблага ішлі справы. А цяпер вось вымушаны тое-сёе з абсталявання закупляць за мяжой за кошт паставак абутку. Ці не вельмі дорага абыходзіцца нам гэта свабода?!"

Што тут можна дадаць... Сапраўды, рэспубліку раз'ядае філасофія псеўдарынку.

ЛЁСЫ ЛЮДСКІЯ

Першы пілот "Ільі Мурамца"

Аднаго разу мне трапіў у рукі пажаўцелы аркуш газетнай паперы. Разгарнуў яго і прачытаў: "...стагоддзе назад ва ўзросце 45 год. Памёр не ад старасці. Памёр ад даўніх ран, якія атрымаў у баях. На могілках не было ні жонкі, ні дзяцей — ён жыў у адзіноце. Яго хаваў брат Апалінарый. Прыйшлі яшчэ некалькі суседзяў. Магчыма, толькі яны ведалі, што скончылася жыццё мужнага чалавека, адважнага ваеннага лётчыка. Відаць, яны і пакінулі надпіс, які быў высечаны на сціплым помніку. Надпіс паведамляў, што тут спачывае Авенір Маркавіч Касценчык, афіцэр...".

У гарадской бібліятэцы папрасіў "Беларускую Савецкую Энцыклапедыю", з яе выпісаў: "Касценчык Авенір Маркавіч (1889, Гродна — 1935), лётчык, камандзір першага ў свеце цяжкага самалёта-бамбардзіроўшчыка "Ілья Мурамец". Першы пачаў лятаць на 4-маторным цяжкім самалёце. За заслугі ў 1-ю сусветную вайну ўзнагароджаны ордэнам св.Георгія".

Небагатая інфармацыя, але яна дала мне штуршок да новых напрамкаў у пошуках. Урэшце, дапамог выпадак. Вяртаўся з я Мінска па чыгунцы і свайму спадарожніку вырашыў адкрыцца: шукаю матэрыялы пра баявога лётчыка Авеніра Касценчыка. Майму здзіўленню не было межаў: малады хлопец, сяржант запасу Міхаіл Шыляк, родам з вёскі Асіпоўшчына, што пад Стоўбцамі, сказаў, што не толькі чуў пра яго, але і ведае, дзе ён пахаваны. Бачачы маю зацікаўленасць, мой спадарожнік дадаў, што гатовы правесці мяне ў горадзе Стоўбцы на вуліцу Калгасную, дзе знаходзяцца праваслаўныя могілкі. Слова сваё ён стрымаў. А ля варот могілак нас сустрэлі і павялі далей дзве надта добрыя і паважлівыя бабулькі — Соф'я Канстанцінаўна Пракошава і Лідзія Канстанцінаўна Бандаровіч. Аказалася, яны ведалі Касценчыка асабіста, памятаюць, як прыгожа, чароўна спяваў ён у царкоўным хоры і, нягледзячы на хваробы, меў ладную ваенную выпраўку. Бабулькі не пацвердзілі, што мала людзей было на пахаванні Касценчыка. Як аказалася, невядомы аўтар крыху сказіў рэчаіснасць. Ладны помнік на магіле Авеніра Маркавіча Касценчыка быў пастаўлены яго родным братам. Ён і сёння вызначаецца сярод навакольных надмагільнікаў. Зроблены помнік з суцэльнага каменю, яго ўпрыгожвае праваслаўны крыж, а надпіс з годнасцю паведамляе аб мужнасці і доблесці Касценчыка. Тут жа і дакладная дата смерці лётчыка — 29 снежня 1935 года. Праўда, пабачыўшы цяперашні стан надмагільніка, засмуціўся. Хтосьці "пагаспадарнічаў" на ім — вырваў іконку...

...Перад першай сусветнай вайной А.Касценчык у ліку лепшых скончыў Віленскае ваеннае вучылішча, і яго накіроўваюць перавучвацца на новую ваенную спецыяльнасць у Гатчынскую ваенную школу. Наш зямляк і тут пераўзышоў сваіх таварышаў у авалоданні лётным майстэрствам пілатажу самалётаў, вядзенні бамбардзіровак аб'ектаў.

Як вядома, вясной 1914 года Галоўнае ўпраўленне Генеральнага штаба Расіі заказала 10 самалётаў тыпу "Ілья Мурамец" з тэрмінам гатоўнасці да 15 сакавіка 1915 года. Зроблены айчыннымі вучонымі і са сваіх матэрыялаў самалёт "Ілья Мурамец" на той час здзівіў увесь цывілізаваны свет: буйныя памеры, наперадзе — платформа з гарматнай прыладай, хвост — доўгі... І вось такога паветранага асілка — першага — далі ў распараджэнне Авеніра Касценчыка. Падкрэсліваю, першаму з усіх лётчыкаў. Неаднаразова ён вызначаўся ў баях. Пра яго пісалі ў газетах і часопісах,ягоны фотаздымак быў змешчаны ў часопісе "Огонёк" за 1916 год.

Свой апошні подзвіг у паветры наш суайчыннік здзейсніў у 1916 годзе, "Ілья Мурамец" дакрануўся да зямлі пасля выканання баявога загаду,— у ім налічылі 64 прабоіны. Дзіўна і незвычайна было тое, як ён толькі зрабіў пасадку? З самалёта экіпаж выцягнуў свайго непрытомнага камандзіра ўсяго ў крыві.Гэты вылет Авеніра Касценчыка адбыўся 13 сакавіка. Ён разам са сваім экіпажам павінен быў вывесці са строю буйнейшы стратэгічны пункт немцаў — чыгуначную станцыю ў глыбокім тыле праціўніка. На борце "Ільі Мурамца", акрамя камандзіра і яго памочніка, былі яшчэ два афіцэры-назіральнікі.

Першы круг прайшоў удала, з 20 пудовых бомбаў у цэль было кінута 12. І тут зенітныя гарматы ворага стварылі такую агнявую заслону, што самалёт літаральна закалаціла ад пападанняў. Але Касценчык, цяжка паранены, зыходзячы крывёю, зайшоў на новы круг і працягваў выконваць баявое заданне. Чыгуначная станцыя ўся запалала. Фатаграфічныя здымкі назіральнікаў потым засведчаць, што бомбы дасягнулі сваіх аб'ектаў. А ў гэты час з чатырох матораў самалёта толькі адзін застаўся спраўным, самалёт яшчэ болей закалаціла, непаслухмяным для непрытомнага камандзіра зрабілася ўпраўленне паветраным караблём. Памочнік Касценчыка разам з назіральнікам цудам дасягнулі свайго аэрадрома...

Доўга лячыўся Авенір Касценчык. У хуткім часе ён быў узнагароджаны ордэнам Святога Георгія, але шлях у неба быў яму перакрыты. Нямоглага Авеніра забраў да сябе яго брат Апалінарый, які жыў у Стоўбцах. Ён жа ў 1935 годзе і пахаваў лётчыка.

Што-небудзь яшчэ даведацца пра першага камандзіра "Ільі Мурамца" не прыйшлося. Адзін з паэтаў калісьці напісаў: "Молчат гробницы, мумии и кости. Лишь слову жизнь дана". Вось так з небыцця вяртаюцца нашыя суайчыннікі. І сярод іх — Авенір Маркавіч Касценчык...

Напісаў гэтыя апошнія радкі і кропку, як бачна, не паставіў. За шматкроп'ем — мае боль і смутак. На пытанне, ці наведваюць магілу Касценчыка ваенныя лётчыкі, я атрымаў адмоўны адказ. Так, Касценчык не служыў у Савецкай ці Чырвонай Арміі, не меў Залатой Зоркі. Але ж узяць пад сваю ахову магілу Касценчыка і на ўзбраенне подзвіг яго беларускія лётчыкі абавязаны.

Міхаіл МАЛІНОЎСКІ,
правадзейны член Геаграфічнага таварыства,
г.Баранавічы.

ДЗЕЦІ І МЫ

"Баліць душа і сэрца..."

Інспектар па ахове дзяцінства Першамайскага раённага аддзела адукацыі г.Мінска Галіна Іванаўна Фірсава — чулы і спагадлівы, вельмі цікавы чалавек. Пасля першай сустрэчы ўзнікла жаданне напісаць пра яе. Але Галіна Іванаўна катэгарычна адхіліла гэту прапанову:"Давайце проста пагаворым пра нашы справы, праблемы".

— Думаю, Галіна Іванаўна, пачнём са спектра вашых абавязкаў, бо само паняцце «ахова дзяцінства» — вельмі шырокае...

— Сапраўды, мы займаемся многімі праблемамі. У першую чаргу — афармленнем апякунства і папячыцельства.

— Растлумачце розніцу паміж гэтымі паняццямі, бо нават у слоўніках назіраецца блытаніна.

— Апекуны назначаюцца дзецям да 15 гадоў і поўнасцю адказваюць за іх, папячыцелі — з 15 да 18 гадоў. У гэты час дзеці маюць пэўныя правы, і абавязкі дарослага звужаюцца. Сітуацыі, калі трэба вырашаць гэтыя пытанні, бываюць самыя розныя. Назначаем апеку і папячыцельства над круглымі сіротамі і дзецьмі, што прыраўноўваюцца да іх. Напрыклад, маці памерла, а бацька жыве далёка і ніякіх адносін з дзіцем не падтрымлівае. Ды й шмат іншых выпадкаў. Калі, скажам, адзінокая маці захварэла і ёй неабходна доўга лячыцца. Ці бацькі засталіся служыць дзесьці на Крайняй Поўначы ў Расіі і дзеці не маюць магчымасці наведваць школу. Або бацька пайшоў на некалькі месяцаў у плаванне, а маці цяжка захварэла. Дзеці з гэтых сем'яў жывуць у сваякоў, якія адказваюць за іх. А часам здараецца, калі бацькі не могуць ці не жадаюць добрасумленна выконваць свае абавязкі. Напрыклад, распалася сям'я, і разведзеныя канфліктуюць — разменьваюць кватэру. Зразумела, што ў гэтым выпадку дзіцяці лепш пабыць у бабулі, дзе і абстаноўка спакойная, і жыллёвыя ўмовы лепшыя. І мы са згоды бацькоў вырашаем гэта пытанне. А нядаўна афармлялі апеку над дзяўчынкай, маці якой памерла, а бацька на 2 гады ад'язджае ў камандзіроўку за мяжу, і над хлопчыкам, што не змог жыць у новай бацькавай сям'і, а маці яго пазбаўлена бацькоўскіх правоў. Тут шмат нюансаў і асабліва непакоіць наступны — мы, здараецца, аддаём пад апеку тым жа сваякам, якія выхавалі чэрствага сына ці дачку-п'яніцу.

— Наколькі я ведаю, афармленне ў дзяржаўныя ўстановы — таксама адзін з накірункаў у вашай рабоце.

— У крайнім выпадку, калі няма каму аддаць пад апеку, мы афармляем дзяцей да 3 гадоў у дом груднога дзіцяці, дашкольнікаў — у дзіцячы дом і рабят школьнага ўзросту — у інтэрнаты. Колькі беганіны, нерваў патрабуе збор дакументаў! Акрамя таго, дзіцяці трэба арганізаваць поўнае медыцынскае абследаванне і, што самае галоўнае, падрыхтаваць яго маральна да такой перамены. Заўсёды, калі займаюся гэтымі справамі, шкадую, што няма ў нас нейкага цэнтра, куды можна было б уладкаваць маленькага чалавечка, дзе з дзіцем мог бы папрацаваць прафесійны псіхолаг, дзе б яго пратэсціравалі і высветлілі, куды накіроўваць: у школу-інтэрнат для адораных дзяцей, агульнаадукацыйны ці для разумова адсталых дзяцей. А яшчэ патрэбна інфармацыйная служба з банкам даных, што значна аблегчыла б пошук апекуноў і ўсынавіцеляў.

— А хіба трэба шукаць? Я ведаю, што многія сем'і жадаюць узяць дзіця, нават чэргі існуюць...

— Так, існуюць, бо імкнуцца ўсынавіць часцей за ўсё груднога дзіця. На тэрыторыі нашага раёна дома груднога дзіцяці няма, паступаюць дзеці пасля трох гадоў. Яшчэ прыёмныя бацькі жадаюць, каб дзіця хоць у нечым было падобна да іх, а нярэдка перашкодай для ўсынаўлення становіцца стан здароўя дзіцяці.

— Жыццё набывае ўсё новыя грані. Як адбіваецца гэта на вашай рабоце?

— Самым непасрэдным чынам. Сёння даводзіцца дапамагаць дзецям у вырашэнні пытанняў, звязаных з прыватызацыяй жылля, размяркоўваць тую ж гуманітарную дапамогу. Ды ва ўсім праяўляецца навакольная рэчаіснасць — тыя ж аліментшчыкі колькі новых пралазаў знаходзяць, каб зменшыць суму выплат. Безвыходнасць, страту ідэалаў, галечу, у якой апынуліся многія, не ўсім пад сілу вынесці. Шмат хто співаецца, кідаецца ў распусту. У мінулым годзе ў пятнаццаці сем'ях кагосьці пазбавілі бацькоўскіх правоў, а ў гэтым годзе толькі за тры месяцы ўжо ў адзінаццаці. І яшчэ прыкмета часу: у многіх выпадках бацькі задавальняюць свае амбіцыі за кошт дзіцяці. Гэта можа быць і кватэрнае пытанне, і стварэнне новай сям'і ці штосьці іншае. Я заўсёды вельмі балюча гэта ўспрымаю. Не разумею, як можна рашаць свае праблемы, выкарыстоўваючы дзяцей...

— Падрыхтоўка ўсіх дакументаў на пасяджэнні выканкама райсавета, мноства праблем, згаданых і не згаданых вамі, звязаных з непаўналетнімі, — гэта ношка на адных плячах... Ці можна наогул справіцца з такім аб'ёмам ды яшчэ такой работы?

— Існуе Палажэнне Міністэрства асветы Беларусі, згодна з якім, на 5 тысяч дзяцей павінен быць адзін інспектар па ахове дзяцінства. У нас у раёне 31 школа і 68 дашкольных дзіцячых устаноў. Каментарыі, думаю, не патрэбны. У Германіі, напрыклад, на такім участку працуюць 30 чалавек — спецыялісты розных накірункаў. Нам яшчэ да гэтага далёка, усё беднасць наша ды неразваротлівасць перашкаджаюць. Сёння на такіх пасадах, як мая, працуюць дзівакі — людзі, здольныя ахвяраваць сваім вольным часам, забыць пра адпачынак і задавальняцца сціплай зарплатай. Маральна вельмі цяжка працаваць. Калі ёсць душа і сэрца, то спакойна ўспрымаць, што бачыш і чуеш, немагчыма. Дзякуй Богу, што ёсць людзі, якія разумеюць і падтрымліваюць нас у гарадскім упраўленні адукацыі, райсавеце, інспекцыі па справах непаўналетніх, школах, бо менавіта настаўнікі дапамагаюць выяўляць сем'і, дзе не ўсё добра, кантралююць, як ажыццяўляецца апека.

— Вельмі добра, Галіна Іванаўна, што вас падтрымліваюць дзяржаўныя арганізацыі, але хацелася б, каб і новыя гаспадары жыцця зразумелі вашы праблемы. Каб не толькі на тэлеэкране згадвалі пра дабрачыннасць, а дайшлі да канкрэтных гаротных дзетак, апякунскіх сем'яў.

— Можа, з цягам часу бізнесмены і банкіры дарастуць да ўсведамлення, што неабходна ахвяраваць, а пакуль мы нікога не бачым. Ды й корань праблемы значна глыбей. Патрэбна дзяржаўная праграма па ахове дзяцінства. А зараз што? Закон аб правах дзіцяці дзейнічае не ў поўнай меры, бо не распрацаваны механізм яго рэалізацыі. Іншыя — трэба пераглядаць. Хоць бы артыкул Кодэкса аб шлюбе, у якім ідзе размова аб пазбаўленні бацькоўскіх правоў. Мы, па сутнасці, вызваляем нядобрасумленных бацькоў ад дзяцей. А трэба было б пазбаўляць правоў на пэўны тэрмін і ставіць перад імі ўмову: працаваць, лячыцца. Для мяне заўсёды пакута, калі пазбаўляюць бацькоўскіх правоў. Здаецца, што судзяць мяне, што я не так нешта зрабіла. Заўсёды да канца спадзяюся, што адумаецца чалавек, успомніць аб сваім галоўным абавязку. Ды дзе там. За два гады толькі адзін чалавек выказаў жаданне аднавіцца ў бацькоўскіх правах.

Нам трэба глыбока вывучыць нашы традыцыі, карані. Раней было ў сям'і па 11—12 дзяцей і ніхто іх на вуліцу не выкідваў. Пасля вайны жанчыны выхоўвалі трох-чатырох дзяцей і не співаліся. А сёння мы не можам зразумець сваіх дзяцей, усвядоміць, што яны людзі новага часу, што кожнае дзіця — асоба...

Гутарыла Вера ШЧЭЦІНА.

ЭКСПРЭС-ІНТЭРВ'Ю

Хто "сыграе на паніжэнне"?

Купіць права на забудову жылымі дамамі зямельных участкаў у цэнтры беларускай сталіцы змогуць удзельнікі аўкцыёну, які адбудзецца 15 ліпеня ў памяшканні Заходняй біржы нерухомасці па вуліцы Кальварыйскай, 17. Тавар на таргі выстаўляе Мінскі гарвыканкам, а ў якасці арганізатара выступіла Заходняя біржа нерухомасці. На аўкцыёне будуць выстаўлены 10 участкаў ад 5,3 да 6 сотак, размешчаных у Цэнтральным, Маскоўскім, Кастрычніцкім, Фрунзенскім і Савецкім раёнах Мінска. Стартавая цана, якая вызначана з улікам месцазнаходжання, камунікацый і іншых інфраструктурных атрыбутаў, вылічваецца мінімальна 30 мільёнамі, максімальна — 47 мільёнамі беларускіх рублёў. Як паведаміў прэзідэнт Заходняй біржы нерухомасці Міхаіл Елісееў, "аўкцыён не прадугледжвае продаж выстаўленых на таргі зямель, размова ідзе толькі аб падборы забудоўшчыкаў на аўкцыённай аснове".

— Міхаіл Андрэевіч, калі зямля не прадаецца, тады за што пераможцы аўкцыёну будуць плаціць грошы?

— Гэтае ж пытанне цікавіла і некаторыя юрыдычныя органы. Па сутнасці, прыйдзецца плаціць за правa. Але хачу падкрэсліць, што ў гэта права ўваходзіць і кошт адвядзення зямлі, раней панесеныя выканкамам затраты на развіццё камунікацый і інфраструктуры. Ён сёння складае 360 мільёнаў за адзін гектар. Акрамя таго, у кошт уключаны і расходы па правядзенню аўкцыёну. Мінгарвыканкам прыняў рашэнне выкарыстаць атрыманыя сродкі на капітальны рамонт гарадскога жыллёвага фонду.

Удзельнічаць у аўкцыёне могуць як юрыдычныя, так і фізічныя асобы. Праўда, па патрабаванню Мінгарвыканкама толькі адзін участак з дзесяці можа быць прададзены фізічнай асобе.

— Ці не здарыцца так, што ўзведзены чалавекам дом праз пяць-дзесяць гадоў пойдзе пад знос у сувязі з тым, што на гэтым месцы павінен будзе вырасці новы мікрараён?

— Ёсць пералік зямельных участкаў Мінгарвыканкама, якія прыватызаваць нельга. Нашы ўчасткі не ўваходзяць у гэты спіс. Мы гарантуем кліентам, што яны будуць пазбаўлены ад усялякіх непрыемных нечаканасцей. Хачу звярнуць увагу і на тую акалічнасць, што атрымаць участкі могуць толькі грамадзяне з мінскай прапіскай і фірмы, зарэгістраваныя ў Мінску.

— Чаму мэрыя горада звярнулася па дапамогу да пасрэдніка-біржы, гарвыканкам мог і самастойна размеркаваць гэтыя ўчасткі?

— Сапраўды, Мінгарвыканкам мог сам вырашыць, каму выдзеліць зямлю ў адпаведнасці з чарговасцю або ўлічваючы заслугі і льготы грамадзян. Але гарадскія ўлады прынялі рашэнне рабіць гэта адкрыта, публічна і даверыць справу прафесіяналам-біржавікам.

— Змаглі б вы спрагназіраваць, наколькі канчатковая цана будзе адрозніваецца ад стартавай?

— Як паказвае практыка, пераважная колькасць заявак будзе пададзена ў апошнія дні. Пакуль жа іх нямнога. Цікава, што нямала фізічных асоб жадае прыняць удзел у аўкцыёне. Згодна з палажэннем, мы не можам паведамляць факты, што датычаць таго, якая чакаецца канкурэнцыя. Аднак, магу сказаць, што нават вынікі прэзідэнцкіх выбараў у нейкай меры адаб'юцца на канчатковай цане.

Нягледзячы на тое, што спадар Елісееў адмовіўся спрагназіраваць цэннікі на ўчасткі, карэспандэнту ўдалося сёё-тое высветліць наконт гэтага. Так, паводле атрыманых звестак, на 7 ліпеня пададзена больш як дзесяць заявак, за некаторыя ўчасткі будзе змагацца некалькі прэтэндэнтаў. Так што цана, відаць, узрасце ў два-тры разы, а то і больш. Праўда, не трэба забываць і пра вынікі выбараў — акалічнасць, на якую звярнуў увагу прэзідэнт біржы. На жаль, ён не ўдакладніў, хто з кандыдатаў "сыграе" на паніжэнне цаны, а хто — на павышэнне.

БЕЛІНФАРМ.

ПАД ГРЫФАМ "САКРЭТНА"

Без санкцыі пракурора

□ **Мікола КАПЫЛОВІЧ**

Заходняя Беларусь. 1940 год. Хутка пачнецца Вялікая Айчынная вайна, а тут пасля "вызваленчага" паходу Чырвонай Арміі ўсё яшчэ ваююць з тымі, каго год назад "вызвалілі" ад белапольскага прыгнёту. Бяруць пад варту ўсіх падазроных, саджаюць у турмы нават тых, хто толькі што выйшаў з польскай турмы, каго адтуль вызвалілі Саветы. Турмы зноўку запаўняюцца людзьмі, схопленымі на ледзь пазначанай дзяржаўнай мяжы. Пайшоў, напрыклад, у госці або ў краму купіць запалкі і дамоў не вярнуўся — трапіў у турму. Калі арыштаваны, збянтэжаны і здзіўлены пытаўся ў міліцыянера: "За што?", — той флегматычна адказваў: "Там разбяруцца". І там "разбіраліся"...

Вось перада мною папка з паперамі філіяла Мінскага абласнога архіва, што знаходзіцца ў Маладзечна. Філіял, дарэчы, займае цяпер будынак былой турмы, і, нібы знарок, судовыя дакументы захоўваюцца ў халодных сутарэннях былых камер, сцены якіх яшчэ памятаюць кроў і слёзы закатаваных тут вязняў.

Развязваю туга зашморгнутую вузельчыкам-пятлёй тоўстую папку, ад якой з першага позірку ажно дрыжыкі прабіраюць. "Вилейская областная прокуратура БССР. Гор.Вилейка. Акты проверки работы судов, тюрем, облпрокуроров по спецделам. Списки лиц, задержанных погранотрядами, находящихся в тюрьмах и др. Начато: 20.02.1940 года. Окончено: 03.12.1949 года".

Перагортваю пажоўклыя ад часу лісты. Мусіць, нішто так яскрава не сведчыць аб тым, як тады разбіраліся з "ворагамі народа" берыеўцы, чым гэтыя паперы пад грыфам "сакрэтна".

Вось акт агляду ад 15.02.1940 года пракурорамі спецаддзела Вілейскай абласной пракуратуры Айзенштатам і Алампіевым турмы г.Вілейка. Пры гэтым прысутнічалі начальнік 1-га спецаддзела НКУС Вілейскай вобласці Аствацтуран і начальнік турмы Колесаў. Выяўлена наступнае: "Главный корпус тюрьмы состоит из 41 камеры. Лимит установлен на 350 человек, а содержится на день проверки 827 человек. Из них: числится за УНКВД 808 человек, за органами милиции — 8, за судами — 6, за прокуратурой — 4, осужденных — 1 человек (!). Содержится без оформления и санкции прокурора, считая с сентября месяца 1939 года, 260 человек (! — аўт.), личных дел которых в канцеляриях тюрьмы не имеется. Кроме этого, 326 человек содержатся с истекшим сроком содержания под стражей без санкции прокуроров. Выявлено, что гражданин Скуратович Адам Карлович с 28 октября 1939 года содержится и доставлен в тюрьму по телефонному распоряжению бывшего начальника опергруппы НКВД Вилейского уезда тов.Козлюка. В 12-й камере главного корпуса тюрьмы выявлено, что 4 человека содержатся под стражей с 20.12.1939 года, не получали нательного белья и не проходили санобработку. В тесных камерах 30, 32 находятся больные туберкулёзом Разднерова Ванда Петровна (арестована 5.11.1939 г.) и Линсенчак Анна Валентиновна (арестована 30.12.1939 г.). Тюремный врач Шварц до сего времени не установил диагноза на предмет изолирования. В камерах 30, 32, 37 имеется вшивость. В камере 30 находится заключенная Дроздова Анна Викентьевна, имеющая семимесячную беременность".

Айзенштат і Аламліеў прапануюць начальніку Вілейскай турмы наперад без санкцыі пракурора арыштаваных не прымаць. Цікавы чалавек гэты памочнік пракурора Вілейскай вобласці па спецсправах Айзенштат. Ён добрасумленна складае акты праверкі турмаў, выкрывае ўсе недахопы, дае прапановы начальнікам Вілейскай, Маладзечанскай, Глыбоцкай турмаў не прымаць арыштаваных без санкцыі пракурора. І не больш... Але ж арыштаваныя трапляюць сюды з камер папярэдняга зняволення, як, напрыклад, з вязніцы 83-га пагранатрада. Той жа Айзенштат пасля агляду гэтай кутузкі піша пракурору Беларускай ССР Вятрову і наркаму ўнутраных спраў БССР Цанаве: "Арестованные в КПЗ 83 погранотряда содержатся до полутора месяца вместо 10 дней не по вине начальника погранотряда тов.Малыка, а потому, что Глубокская и Вилейская тюрьмы не принимают арестованных вследствие перегрузки. Также нередко бывают случаи, что начальники РОНКВД не принимают следственные дела для ведения дальнейшего следствия, в результате грубо нарушаются сроки ведения следствия, поэтому просьба принять соответствующие меры к разгрузке арестованных в ДПЗ 83 и урегулировать вопрос в отношении приема следственных дел от погранотряда...".

Адказаў на гэтыя лісты, безумоўна, не было. Улады маўчалі. Шматлікія скаргі вышэйшаму начальству сведчаць аб тым, што тэлеграмы пад грыфам "совершенно секретно" пасылаліся ў нікуды. Пракуроры і іхнія намеснікі хлусілі начальнікам турмаў, а тыя — адзін аднаму. "Лично пом.прокурора Вилейской области по спецделам тов.Айзенштату. Ставлю вас в известность, что 24 июля с.г. прибыли из Глубокской тюрьмы заключенные в количестве 11 человек по назначению в Вилейскую тюрьму, из которых срок санкций на право содержания под стражей истек. Мною данный контингент з/к в тюрьму не принят и направлен в Управление НКВД Вилейской области для полного оформления личных дел з/к. В результате чего зам.начальника УНКВД тов.Радченко обязан к вечеру оформить личные дела на з/к, мотивируя тем, что сейчас оформить личные дела на заключенных невозможно физически. Мною контингент был принят. До сих пор зам.начальника УНКВД тов.Радченко личные дела на з/к не оформил. Довожу до вашего сведения. Начальник тюрьмы НКВД-БССР г.Вилейка Колесов".

Зняволеных, такіх, як тыя 28 чалавек, якіх начальнік РА НКУС у Браславе арыштаваў і трымаў без пастановы і санкцыі пракурора, перакідвалі з адной турмы ў другую. І ў кожнай ад іх хацелі як найхутчэй пазбавіцца. Ніхто не браў на сябе адказнасць іх вызваліць. Таму так званыя следчыя справы віселі ў паветры. А пракуроры між сабою перакідваліся "сакрэтнымі" паперамі.

"Сов.секретно. Прокурору Вилейской области.

На основании распоряжения военного прокурора 3-го кавалерийского корпуса г.Лида от 23.1.40 г. направляю наблюдательные производства по делам арестованных НКВД и погранотрядами на территории Западной Белоруссии по Ошмянскому уезду для дальнейшего наблюдения за следствием. Список на 82 человека прилагается. Помощник военного прокурора 3-го к.к. при 7КД Хейфец".

Калі б я і далей прадоўжыў знаёміць чытачоў з бязглуздай бюракратычнай перапіскай пракурораў усіх узроўняў, дык, пэўна, мне не хапіла б газетных старонак.

Ад папер распухла пракурорская папка, што ляжыць перада мною на стале. Затое папкі з судовымі справамі без аніякай віны асуджаных людзей утрымліваюць усяго адзін шматок паперы: пастановы суда аб тэрмінах зняволення. А яны былі доўгімі: ад 5 да 25 гадоў. І, трапіўшы ў берыеўскія цянёты, заходнебеларускі жыхар, арыштаваны без санкцыі пракурора, ужо аніяк не мог з іх выблытацца, як бы ён гэтага ні хацеў. Былі, праўда, і "выключэнні". Беспадстаўна, напрыклад, арыштаваныя і асуджаныя на вялікія тэрміны зняволення Рэкс Сігізмунд Браніслававіч і Сялькоўскі Браніслаў Іванавіч не трапілі пасля прыгавору суда ў Сібір: яны памерлі ў Вілейскай турме.

Гэта быў іх адзіны шлях на волю. А такіх ахвяр было вох як многа!..

КНДР: прэзідэнцкая дынастыя

Як паведаміла радыё Пхеньяна, паўночнакарэйскага прэзідэнта Кім Ір Сена, які памёр некалькі дзён таму, заменіць на пасадзе кіраўніка дзяржавы ягоны сын Кім Чэн Ір.

Ён абраны Генеральным сакратаром ЦК Працоўнай партыі Карэі і прэзідэнтам КНДР. Менавіта такімі тытуламі суправаджаецца імя Кім Чэн Іра з вечара 12 ліпеня. Рашэнне аб перадачы ўлады сыну "вялікага правадыра" было прынята на закрытым пленуме ЦК партыі ў Пхеньяне.

"Сакрэтная тройка"... засвяцілася

У Італіі зняты з пасады кіраўнікі трох сакрэтных службаў.

Міністр унутраных спраў заявіў, што па іх загаду складаліся сакрэтныя дасье на ключавых фігур Італьянскай палітыкі, а за вядомымі палітычнымі дзеячамі краіны вялося незаконнае назіранне.

Паліцэйская пастка

Усе выхады з грэчаскага вострава Родас перакрыты паліцыяй у сувязі з тэрарыстычнымі выбухамі. На думку паліцэйскіх, арганізатары тэракта ўсё яшчэ знаходзяцца на востраве–курорце.

У бліжэйшы час сюды прыбудзе 100 афіцэраў з групы па барацьбе з тэрарызмам. Міністр замежных спраў Грэцыі мяркуе, што акцыя ажыццёўлена агентамі іншых дзяржаў.

Кошка–вандроўніца

Кур'ёзны выпадак адбыўся ў ЗША. Кэрал Эн Цімэл заявіла аб прапажы сваёй любімай кошкі па мянушцы Табіта, якая знікла з багажу гаспадыні на борце рэйсавага самалёта "Нью–Йорк–Лос–Анжэлес".

Здарылася гэта 30 чэрвеня. Самалёт жа абшукалі толькі 12 ліпеня. Кошку знайшлі за адной з панэлей. Яна была зусім здаровая. Паводле падлікаў авіятараў, "пасажырка" налятала больш за 50 тысяч кіламетраў.

Хітрыкі мадэльера

Канкурэнты–сапернікі вядомага мадэльера Валенціно абвінавацілі яго ў тым, што ён наўмысна наладзіў прэс–канферэнцыю супермадэлі Клаўдзіі Шыфер практычна ў адзін час з паказам мадэлей другога майстра — Эгона фон Фюрстэнберга.

Ледзь не ўсе журналісты, якія прысутнічалі на дэманстрацыі калекцыі Фюрстэнберга, пакінулі залу праз некалькі хвілін пасля пачатку шоу, каб паспець на прэс-канферэнцыю нямецкай супермадэлі.

Слова Янга не выратавала

Усяго за некалькі дзён да самагубства лідэра "Нірваны" Курта Кобейна вядомы рок–музыкант Нэйл Янг прасіў яго не рабіць гэтага.

На думку Янга, Кобейн мог стаць сапраўдным кумірам амерыканскай моладзі. Янга прымусіла напісаць Кобейну першая няўдалая спроба самагубства музыканта ў Рыме.

...І вішнёва–чырвоная гітара

У бліжэйшы час калекцыя прадметаў, якія належалі Джымі Хендрыксу, будзе прададзена з аўкцыёна.

Уся калекцыя ацэньваецца ў 150 тысяч фунтаў. Аўкцыён пройдзе ў жніўні, ён прымеркаваны да 25-годдзя першага канцэрта вялікага музыканта ў Вудстаку. Самы каштоўны прадмет — вішнёва-чырвоная гітара Хендрыкса, якую ацэньваюць у 40 тысяч фунтаў.

Суддзя Альварэс лёгкі на пад'ём

Дамініканскі суддзя Хьюга Альварэс гатовы вылецець у ЗША, каб прадставіць сведчанні таго, што ў маі гэтага года ў Дамініканскай рэспубліцы Майкл Джэксан ажаніўся з дачкой Элвіса Прэслі Ліз–Мары.

Такі "дэмарш" суддзі выкліканы тым фактам, што прадстаўнік Майкла абвергнуў падобнае паведамленне, якое з'явілася ў дамініканскім друку.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОПУ

18—24 ЛІПЕНЯ

РАК

Пастарайцеся ажыццявіць усё, што плануеце, да 23-га. Магчымы матэрыяльны прыбытак.

У сярэдзіне тыдня атрымаеце нейкую цікавую прапанову.

Наведайце сваіх сяброў у выхадныя. Перад вамі адкрыюцца новыя перспектывы. Захоўвайце асцярожнасць 23-га і 24-га.

ЛЕЎ

У аўторак пазбягайце канфліктаў у сям'і і на працы. Звярніце ўвагу на сваё здароўе.

Пасля 20-га ці 22-га дама сустрэне мужчыну сваёй мары.

У канцы тыдня можаце адправіцца ў камандзіроўку. Поспех у бізнесе.

ДЗЕВА

Займіцеся вырашэннем важных спраў на працы. Лепшы час для адпачынку, набыцця нерухомасці.

Максімальна выкарыстайце магчымасці 21-га і 22-га.

У нядзелю больш часу ўдзяліце сваім родным і сябрам.

ШАЛІ

На пачатку тыдня пастарайцеся адправіцца ў падарожжа. Устрымайцеся ад грашовых аперацый.

Перамены ў каханні пачнуцца з серады. У вас з'явіцца шмат ідэй.

24-га будуць паспяховымі сустрэчы з сябрамі і блізкімі.

СКАРПІЁН

Удача ў асабістым жыцці.

Пасля 20-га асцерагайцеся ўсялякіх паездак. Будзьце ўпэўненымі ў сабе.

Праблемы ў бізнесе дапаможа вырашыць чалавек з вашага асяроддзя.

СТРАЛЕЦ

Стрымлівайце свае эмоцыі ў панядзелак. Спрыяльны час для дзелавых паездак.

Пастарайцеся давесці пачатае да канца 21-га і 22-га. Павысіцца ваша абаянне і прывабнасць.

Настаў час пісаць дзелавыя лісты, весці перамовы.

У выхадныя будзьце тактоўнымі ў гутарках з сябрамі.

КАЗЯРОГ

Цудоўны час для забаў і кахання. Асцерагайцеся сур'ёзных захворванняў. Перамены ў грашовай сферы.

Пасля 20-га верагодна цікавае знаёмства.

У суботу займіцеся хатнімі справамі. Пазбягайце высвятлення адносін з роднымі.

ВАДАЛЕЙ

18-га звярніце ўвагу на сваю нервовую сістэму.

19-га і 20-га паспяховыя сустрэчы з сябрамі.

20-га, 21-га, 23-га пастарайцеся ні з кім не канфліктаваць. Больш часу правядзіце на свежым паветры.

РЫБЫ

Паклапаціцеся пра сваіх блізкіх. Пастарайцеся высветліць усе непаразуменні на працы.

У сярэдзіне тыдня не рабіце ніякіх вялікіх пакупак. Будзьце ўпэўненымі ў сабе.

Захоўвайце асцярожнасць 20-га і 21-га.

АВЕН

Не ідзіце наперадзе ўсіх. Не заўсёды першы выйграе. Пастарайцеся не нервавацца. Пазбягайце ўсялякіх плётак.

Трымайце сябе ў руках 20-га і 21-га.

Магчыма цудоўная сустрэча 24-га. Але не злоўжывайце спіртным.

ЦЯЛЕЦ

Больш часу праводзьце на прыродзе. Непаразуменні ў бізнесе.

Рэалізацыя творчых планаў і ідэй пачнецца з 20-га. Атрымаеце звесткі ад даўніх знаёмых. Спрыяльная абстаноўка ў сям'і.

Удзяліце ўвагу свайму здароўю і здароўю сваіх блізкіх у канцы тыдня.

БЛІЗНЯТЫ

Удача ва ўсіх вашых пачынаннях. Займіцеся вырашэннем фінансавых праблем.

Будзьце асцярожнымі 20-га і 21-га. Звярніцеся па дапамогу да сваіх сяброў.

МАРАЛЬНЫ КОДЭКС

Слепата

□ Мікола ФАМІЧОЎ

Я чакаў пад дзвярыма, пакуль набліжаліся цяжкія, марудныя крокі. Дзверы адчыніліся не адразу — спачатку спыталі, хто я і па якой прычыне прыйшоў. Калі ж адказаў, што сусед, — ляснуў замок. На парозе стаяла сівая жанчына. Вочы, не міргаючы, глядзелі паўз мяне. У кватэры не гарэла святло, але гаспадыні гэта і не патрабавалася: яна была сляпая.

БАЦЬКА

Бацька вылучаўся строгасцю і патрабавальнасцю. Шмат гадоў адпрацаваўшы ў міліцыі, ён і ў сям'і наладзіў жалезную дысцыпліну. Усе ў доме падпарадкоўваліся яго раскладу. У кожнага было кола сваіх абавязкаў, кожны павінен быў клапаціцца пра дабрабыт і сямейны гонар. У іх лексіконе слова "нельга" сустракалася куды часцей за слова "можна". Нельга так апранацца, нельга без справы бадзяцца па вуліцы, нельга прыходзіць позна дамоў. З цягам часу бацька пачаў аддаваць перавагу карным мерам. Здаралася, браў у рукі папругу... Маці, зрок якой катастрафічна пагаршаўся, стала падазронай, раздражнялася з-за дробязей і ўсё часцей станавілася на бок бацькі. Ён жа, перакананы ў тым, што заўсёды мае рацыю, рабіўся ўсё больш жорсткім, і трапіўшая ў гэтыя "жорны" дачка сама сабе здавалася салдатам, які маўкліва выконваў чыесьці загады.

МАЦІ

Калі ж пачаўся гэты жах? Калі яны страцілі дачку? Маці вінавацілa сваю хваробу, якая даймала яе амаль усё жыццё, бо прыйшла з нараджэннем дачкі: у раддоме жанчына застудзілася, цяжка захварэла, перанесла дзве складаныя аперацыі, а потым раптам пачаў пагаршацца зрок...

Кажуць, што ў хворых людзей рэзка абвастраюцца адны ўспрыяцці замест другіх, прытупленых хваробаю. Калі пачалі "тухнуць" вочы, яна раптам амаль фізічна адчула адчужэнне дачкі, яе маўклівую варожасць. Зробіш заўвагу — не агрызнецца, не нагрубіць, а толькі прамаўчыць.

Закончыўшы восем класаў, дачка паступіла ў тэхнікум. На першым курсе яшчэ так-сяк вучылася, а на другім пачаліся скандал за скандалам, дайшло да ўцёкаў з бацькоўскага дома. Суседкі даносілі: "Бачылі вашу... з каўказцамі" ці "А ваша зноў з хлопцамі ў машыне ездзіць...".

Ці то слёзы вымылі з вачэй маці апошняе святло, ці то хвароба ўзяла сваё, — толькі бачыць яна перастала зусім. А тут яшчэ два ўдары адзін за адным: за паўгода смерць забрала і мужа, і сына. Дачка прыйшла на памінкі з чарговым кавалерам. "Не пакідай мяне", — папрасіла маці. І пачула ў адказ: "Нічога, не памрэш".

...Я азіраў кватэру. Тут было ўсё, што трэба. Усё, што набывалася гадамі для яе, адзінай, любімай. А яна, выходзіць, адказала самай чорнай няўдзячнасцю? Ды ў тым і справа, што не ўсё так проста дзеліцца на "белае" і "чорнае". Маці, напрыклад, расказала, што, не справіўшыся з дзяўчынкай сваімі сіламі, яны з мужам звярнуліся некалі па дапамогу ў міліцыю: папрасілі... паставіць дачку на ўлік. "Як на ўлік? — здзівіўся я. — Хіба яна ўчыніла злачынства?". "Ды не, да гэтага не дайшло. Так проста заявілі — на ўсялякі выпадак".

ДАЧКА

...Яна гатовая была начаваць на вакзале — толькі б не ісці ў сваю, на першы погляд, утульную, але такую халодную кватэру. Глынуўшы аднойчы паветра "поўнай свабоды", яна ўжо не магла спакойна вяртацца ў "хатнюю клетку", ахвотна шукала і знаходзіла прытулак у іншых ложках. Ці кальнула яе хоць раз думка, што чужыя людзі ад міласэрнасці прыносяць маці ежу, што ў кватэры даўно ўжо не запальваецца святло, што сляпая жанчына, абмацваючы рукою сцены на лесвіцы і баязліва ступаючы па прыступках, часта выходзіць на двор проста без мэты — толькі каб пабыць сярод людзей, паслухаць іх галасы, смех.

Між тым, у дачкі з'явіўся новы сябар, і яна не на жарт захапілася ім. Калі хлопец прапанаваў згуляць вяселле, згадзілася не думаючы. Не звярнула нават увагі на тое, што спачатку "жаніх" доўга распытваў, якая ў іх жылплошча, якая дача, ці ёсць у маці зберажэнні і да т.п. Неўзабаве абое заявіліся на кватэру. Дачка з парога паведаміла, што будучага мужа трэба прапісаць, перапісаць на яго дачу і даць грошы на вяселле. Маці слухала і абвостраным сэрцам адчувала небяспеку. "Не, — адказала цвёрда. — Нічога такога я рабіць не буду. Усё, што ў мяне ёсць, — тваё. А гэтага чалавека я не ведаю".

Дачка пачала лаяцца. І тут упершыню загаварыў ён. "Навошта ты крычыш на маці? Сама хутка станеш мамай...". Сэрца ў старой і сляпой жанчыны закалацілася: дачка насіла дзіця.

...Роды былі вельмі цяжкімі. Але дарэмна чакала маладая маці кветак і запісак ад шчаслівага бацькі — ён нібыта ў ваду кануў. А ў яе — ні вопраткі, каб выйсці з раддома, ні коўдры, каб загарнуць немаўля. І тады, перасіліўшы сябе, яна набрала знаёмы нумар: "Мама, я не ведаю, што мне рабіць... Дапамажы".

РАЗАМ

Цяпер яны жылі разам — дачка, якая стала маці, маці, што зрабілася бабуляй, і маленькая істота, у якой не было яшчэ нават імя. "Не хвалюйся, — сказала маці дачцэ, — пражывем як-небудзь. Пенсія ў мяне ёсць, праз год і ты на працу ўладкуешся". Дачка маўчала. А праз месяц, выйшаўшы на вуліцу раніцай, вярнулася позна ноччу.

...Бабуля пачула знаёмае пакрэхтванне з кутка. Цяжка паднялася, выцягнуўшы перад сабою рукі, і патэпала на дзіцячыя гукі. Хлопчык нарадзіўся з цяжкай мазгавой паталогіяй. Ён так часта і моцна хварэў, што ўрачы здзіўляліся, як дзіця яшчэ жыве. Але бабуля не бачыла калецтва ўнука — Бог пазбавіў яе гэтага няшчасця. Затое яна чула, як ён прыцмоквае ў сне, і верыла: гэты хлопчык пасланы ёй як узнагарода за ўласныя пакуты.

...Дачка вярнулася не адна — з ёю явіўся... бацька дзіцяці. "Я забіраю сына. Мы выязджаем". "Ды куды ж вы з такім маленькім? — перапалохалася бабуля. — Жывіце тут". Не чуючы адказу, узмалілася: "Дачка, хоць ты апамятайся, я цябе ад прорвы адцягваю!". Зяць засмяяўся: "Ты, маці, запомні: пакуль усё на мяне не перапішаш — не ўбачыш ні дачкі, ні ўнука...".

* * *

Я расказаў гэтую гісторыю не для таго, каб чыёсьці сэрца ўздрыгнула ад яшчэ адной чалавечай драмы. Духоўная слепата знявечыла нас — не разумеем, што робім, не ведаем, у што выльецца бацькоўская жорсткасць, у што ператворацца дзіцячыя слёзы. Ні голасу крыві, ні голасу сумлення не чуваць у аглухлых і аслепленых сэрцах.

А бабуля, між іншым, забыўшыся пра сябе і сваю бяду, б'е ў званы: даведайцеся, дзе ўнук, вярніце яго. Трывожыцца: малы павінен знаходзіцца пад пастаянным наглядам медыкаў. Заклікае: не называйце маё імя, — яны, дачка з зяцем, на ўсё здольныя. Я пазваніў урачу, які лячыў малога, і спытаў: ці магу дзейнічаць праз газету ад імя медыкаў, не называючы бабулю? Маўляў, урачы, непакоячыся пра лёс свайго маленькага пацыента, просяць паведаміць яго каардынаты... "Што вы! — адказалі мне. — Галоўны ўрач супраць таго, каб умешваць нашу паліклініку ў гэтую гісторыю. Мы сваю справу зрабілі — адправілі дакументы ў абласны аддзел аховы здароўя. Астатняе нас не датычыцца".

На тым канцы проваду раздаліся кароткія гудкі...

ЮБІЛЕІ

Памяць сэрца

Наша знаёмства адбылося крыху больш за дваццаць гадоў таму. Я тады быў яшчэ студэнтам кансерваторыі, а Віктар Вуячыч — ужо прызнаным майстрам эстраднай песні.

Як цяпер памятаю, быў пахмурны, крыху дажджлівы асенні дзень. І вось я вырашыў паказаць маэстра сваю новую песню. Спачатку вельмі хваляваўся: усё ж як-ніяк, а іду да Вуячыча! Як гэта ўсё будзе выглядаць?! Як буду прыняты з новай песняй. Тым больш, што па тым часе, будучы на грэбені славы і прызнання, спявак у рэпертуары не меў патрэбы. Хапала ў яго песень маскоўскіх і ленінградскіх аўтараў. А паводле водгукаў маіх калег, я ведаў, што Віктар Лук'янавіч вельмі патрабавальны, асабліва да вершаў. Нават калі з музыкай усё будзе нармальна, а тэкст, на яго погляд, патрабуе дапрацоўкі, лічы, што ўсё прапала.

У тыя часы мы, студэнты кампазітарскага аддзялення, "хварэлі" за сваіх беларускіх выканаўцаў. Тады "Песняры" ўжо набіралі вышыню, прабіваючы сваю дарогу, за імі — "Верасы" і "Сябры".

Сярод кампазітараў-песеннікаў Ігар Лучанок ішоў сваім шляхам і быў аб'ектыўна наперадзе ўсіх.

Успамінаецца адна сустрэча ў Доме радыё. Ішоў запіс новай песні, калі не памыляюся, песні "Верасы" І.Лучанка. Віктар Лук'янавіч толькі што вярнуўся з Чылі, дзе прымаў удзел у міжнародным песенным фестывалі. У перапынку запісу ён расказваў пра цікавыя сустрэчы са спевакамі розных краін, пра Чылі.

Ах, як хутка бяжыць час! А здаецца, што зусім нядаўна, у 1967 годзе, нікому тады яшчэ невядомы Віктар Вуячыч становіцца лаўрэатам Першай прэміі Усесаюзнага конкурсу эстраднай песні. Сам Леанід Осіпавіч Уцёсаў — старшыня журы — аддаў перавагу беларускаму спеваку. Відаць, нямногія ведаюць, што ў гэтым конкурсе тады ўдзельнічаў ужо вядомы Іосіф Кабзон.

Для Віктара Лук'янавіча настае самая шчаслівая пара. Ён многа гастралюе. Не кожнаму спеваку пад сілу праспяваць канцэрт у двух аддзяленнях! Эрудыцыя, знешнасць, абаянне, працавітасць, голас — гэта тыя важныя якасці, якімі спевака адарыла прырода і якія адыгралі вызначальную ролю ў яго далейшым лёсе музыканта.

Вуячыч па-сапраўднаму становіцца любімым выканаўцам. Ён многа запісваецца на радыё, выступае па тэлебачанні. У гэты ж час ён удастойваецца прызоў на міжнародных конкурсах у Сопаце, Японіі. Яго канцэрты праходзяць з велізарным поспехам пры перапоўненых залах у Крыме і на Далёкім Усходзе, на Украіне і Каўказе, у Маскве, Ленінградзе і, вядома ж, у роднай Беларусі.

Што ж я асабіста, як кампазітар, цаню ў Вуячычы-чалавеку і музыканце?

Па-першае, ён, нягледзячы на рангі і званні, заўсёды знойдзе час сустрэцца з кампазітарамі і паэтамі, з аранжыроўшчыкамі, паслухае новыя песні. Ад яго заўсёды можна пачуць слушную параду. Па-другое, гэта адзін з нямногіх выканаўцаў, які выстройвае свой рэпертуар амаль поўнасцю з песень беларускіх аўтараў. Ён, як прафесіянал сваёй справы, заўсёды імкнецца да таго, каб максімальна дакладна перадаць характар і змест песні. І гэта, паверце, яму ўдаецца. Хто не ведае такія выдатныя песні як "Памяць сэрца", "Стаяць на рэйдзе нашы брыганціны", "Верасы", "Я прыйду", "Палессе". Гэта песні, якім пуцёўку ў жыццё даў народны артыст Рэспублікі Беларусь Віктар Вуячыч. Яго па праву можна назваць бацькам беларускай эстрады.

Мінае час. На музычных афішах з'яўляюцца новыя імёны. І гэта заканамерна. Нікуды, як кажуць, ад гэтага не дзенешся. Але часта ў нас так атрымліваецца, што тое добрае, што зроблена таленавітым чалавекам для Беларусі, не важна ў якой галіне, вельмі хутка забываецца. Крыўдна, вядома. Але шчаслівая зорка Віктара Вуячыча, якая загарэлася сорак гадоў таму (а ў мастацтве ўтрымацца столькі часу, ой, як нялёгка), гарыць і ззяе рознымі гранямі.

Дзякуй, Віктар, за тое, што Вам, першаму ўдалося на крылах свайго таленту данесці беларускую эстрадную песню жыхарам многіх краін!

Валерый ІВАНОЎ, кампазітар, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі.

«НОТНЫ АРКУШ» № 13 (248)

Вядучы —Вітаўт МАРТЫНЕНКА

Тэл. 68-29-26

Памяць

Для аматараў бардаўскай песні 25 ліпеня — жалобная дата. Сотні людзей збіраюцца ў гэты дзень на Ваганькаўскіх могілках у Маскве ля помніка Уладзіміру Высоцкаму, каб аддаць даніну павагі славутаму барду, паэту, акцёру, мужнаму чалавеку. Так было заўсёды: і калі Высоцкі быў не ў пашане сярод брэжнеўскага афіцыёза, і калі яму афіцыйна вярнулі права на ўсенародную любоў. Любяць Высоцкага і ў Расіі, і ў Францыі, і ў ЗША. Не выключэнне і Беларусь. Аднак, вершы ягоныя загучалі па–беларуску ўпершыню на старонках "Чырвонай змены" толькі сёлета.

Уладзімір ВЫСОЦКІ

ЁН НЕ ВЯРНУЎСЯ З БОЮ

І чаму ўсё ня так?
Нібы ўсё, як тады:
Тое ж неба, ізноў, як вясною,
Той жа лес,
той жа пах усё той жа вады.
Толькі ж не...
Не вярнуўся ён з бою.
Як жа мне зразумець,
хто меў права пазнаць
у нашых спрэчках
без сну і спакою,
Яго толькі мне зараз
ня стала хапаць,
калі ён не вярнуўся ўжо з бою.
І маўчаў ён няўчас,
і ня ў такт падпяваў,
ён заўжды гаварыў не парою,
ён мне спаць не даваў, ён на
ўсходзе ўставаў,
учора ж, бач,
не вярнуўся ён з бою.
Нешта пуста цяпер...
Што я тут гаманю:
мы ж сям'ёю жылі з ім адною...
Для мяне быццам
дождж хвастануў па агню,
Як пачуў: не вярнуўся ён з бою.
Сёння рынула, нібы з палону,
вясна,
памылкова гукнуў я зарою:
"Сябар, дай дакурыць", —
а ў адказ цішыня...
Не вярнуўся ж учора ён з бою.
Нават з мёртвымі
нам не сканаць у бядзе —
Нашы паўшыя як вартавыя...
Адбіваецца неба ў гаі, бы ў вадзе,
дрэвы быццам стаяць нежывыя.
Нам і месяца ставала заўжды
ў будане,
Мы і час свой дзялілі гурбою...
Усё цяпер аднаму,
ды здаецца ўсе ж мне,
што не ён,.. не вярнуўся я з бою.

СЫНЫ ІДУЦЬ У БОЙ

Стук сэрца ня чуе
ўжо сёння баец.
Яно для прысад і дзяўчатак.
Я падаю грудзьмі
схапіўшы свінец
Згадаўшы цябе, мой нашчадак:
"На гэты раз мне не вярнуцца,
другі адразу стане ў шыхт.
Мы не паспелі, не паспелі,
не паспелі азірнуцца
і ўжо сыны ідуць у бой,
ужо сыны.
Вось нехта сказаў:
"Пасля нас хоць патоп"
І як у бездань пакрочыў з акопу.
Я ж дзеля таго
свой пакінуў акоп,
Зусім не было каб патопу.
І вочы вось ужо звядуцца,
навек зліюся я з зямлёй.
Мы не паспелі, не паспелі,
не паспелі азірнуцца,
і ўжо сыны,
і ўжо сыны ідуць у бой.
Хто ж заменіць мяне,
хто падымецца ў бой?
Прыйдзе да запаветнага масту?
І мне закарцела:
"Хай будзе вунь той,
Апрануты не па ўзросту".
Паспею я шчэ ўсміхнуцца.
Я бачу, хто ідзе за мной.
Мы не паспелі, не паспелі,
не паспелі азірнуцца,
і ўжо сыны,
і ўжо сыны, ідуць у бой.
У разрывах ня чуе стук
сэрца баец,
Маё ж гучна б'е на астатак.
Ды ўсё ж мой канец —
яшчэ не канец.
Канец — гэта чыйсьці пачатак.
Дык вочы вось ужо звядуцца,
Навек зліюся я з зямлёй.
Мы не паспелі, не паспелі,
не паспелі азірнуцца,
і ўжо сыны, і ўжо сыны,
ідуць у бой.

Пераклаў з рускай мовы Алесь БАРКОЎСКІ.

Відэасалон

Ліпень — месяц "Басовішчанскі", свята зноў адбудзецца ў Польшчы. На здымку Жанны Маёравай — момант падрыхтоўкі сцэны.

Нататнік

Прадзюсер рок-гурта "ДОКТАР ДРЭ" адхіліў ідэю распачаць працу над новым альбомам, а сваю пазіцыю растлумачыў наступным чынам: "Часам можна нашкодзіць сабе залішняй актыўнасцю. Вы атрымліваеце грошы, грошы і грошы, забываеце на творчасць, трапляеце ў вір і... скочваецеся па схіле гары шоу-бізнесу".

* * *

Як паведамляе польскі штомесячнік "Czasopis", нядаўна акцёр Гродзенскага тэатра лялек і вядомы беларускі бард Віктар ШАЛКЕВІЧ распачаў працу над новым альбомам пад назвай "Смутны беларускі блюз". Фінансавымі спонсарамі выдання гэтай касеты сталі беларускія суполкі ЗША.

* * *

Летась група "БРАТЫ Х'Ю" атрымала ўзнагароду MTV за лепшы кліп года дзякуючы свайму твору пад назвай "Пагроза грамадству". Натхніўшыся поспехам, калектыў цяпер распачаў працу над новай серыяй кліпаў, змест якіх накіраваны супраць гвалту і бяспраўя.

* * *

У сапраўднае пан-беларускае турнэ ператварыўся чэрвеньскі цыкл канцэртаў гурта "КРАМА" пад агульнай назвай "Рок за БНФ". Калектыў паспяхова выступіў у Жодзіна, Полацку, Віцебску, Маладзечна, Наваполацку, Оршы, Магілёве, Гомелі, Рэчыцы, Светлагорску, Салігорску, Слуцку. Такім чынам, з запланаваных 15 канцэртаў не адбыліся толькі тры: два па віне арганізатараў (Бабруйск, Жлобін) і адзін па віне ўладных структур (Барысаў). На падставе апошняга факта распачаты судовы працэс.

* * *

Сямейны разлад апанаваў апошнім часам сям'ю Джэксанаў. Джанет ДЖЭКСАН пасварылася са сваёй сястрой Ла Тойяй (абедзве таксама папулярныя спявачкі) за тое, што апошняя падтрымала абвінавачванне ў дэмаралізацыі непаўналетніх, якое летась было вылучана супраць іхняга брата Майкла Джэксана. "Калі вам здраджваюць нават найбліжэйшыя сваякі, дык і іншым можа падацца, што абвінавачванні абгрунтаваныя", — заявіла яна.

16, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
◆8.35. "Шукаю сябра жыцця".
10.10. Творчасць мастака Я.Ражкова.
10.45. Паказвае Магілёў.
11.15. Сталіца. Тэлечасопіс.
11.35. Музычна-забаўляльная праграма.
* 12.20. "Тры таўстуны".
12.55. "Наталі". Праграма для жанчын.
13.15. "Любоў мая – тэатр".
14.00. "Праспект".
14.30. Бялыніцкія карцінкі.
15.50. "Любоў мая – тэатр".
◆16.35. "Чырвонае лісце".
18.15. Паміж намі, жанчынамі...
* 19.00. Мультсерыял.
19.30. "Нов і К"-топ-10.
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Майстэрства жыць у Адэсе".
23.20. Пад купалам Сусвету.
23.30. "Каскад".
23.45. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
7.00. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.45. Праваслаўная пропаведзь Мітрапаліта Кірыла.
8.00. "Покліч джунгляў".
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Медыцына для цябе.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
◆11.25. "Сезон цудаў".
12.55. Дапамажы сабе сам.
13.25. Палітра.
13.55, 20.35, 23.40. Надвор'е.
14.00, 23.35. Навіны.
14.20. Лабірынт. Крылы Еўразіі.
◆14.45. "Кэмвізл".
15.10. Азбука ўласніка.
15.25. Грай, гармонік!
16.15. "Жыццё заапаркаў".
16.55. Чалавек і закон.
17.10. Магік-шоу.
17.55. Да і пасля...
◆18.50. "Б'юлаленд". 4-я с.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
◆20.45. "Камісар". 6-я с.
21.40. Акадэмія.
22.10. Імгненні вялікага футбола.
22.25. Футбол. Матч за 3-е месца.
23.45. Танцы, танцы, танцы...

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестki.
* 7.25. "Трое з Прастаквашына".
7.45. "Мы адкрываем Амерыку". Ч.1-я.
8.15. Пілігрым.
9.00. Парламенцкі тыдзень.
9.40. Музыка ўсіх пакаленняў.
10.10. Тэлеэрудыт.
10.15. "Як жыць будзем?".
◆11.00. "Капітан Нема". 2-я с.
12.10. Расійская энцыклапедыя.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Казырная дама.
13.50. "Таінства шлюбу". Д/ф.
15.00. Залатая шпора.
15.30. Футбол без граніц.
* 16.25. "Востраў скарбаў".
17.25. Вуснамі дзіцяці.
17.55. Свята кожны дзень.
18.05. "К-2" прадстаўляе.
◆19.25. "Ася".
21.05. Зусім сакрэтна.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Поўня.
23.25. Матч за 3-е месца.

Санкт-Пецярбург
8.40. "Ахоўваецца дзяржавай".
9.10. Чароўная лінія.
◆9.25. "Дыхаючыя агнём" (ЗША).
* 10.55. "Пра павучка, з якім ніхто не сябраваў".
◆11.05. "Салодкая жанчына".
12.45. "Тры браты і зялёны дракон".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Ірынчын дзённік". Тэлефільм.
13.45. Кубак Дэвіса па тэнісе.
* 15.30. "Марыяна першая" (Францыя). 6-я с.
16.00. Фільм-спектакль.
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
18.55. Экспрэс-кіно.
19.10. "Страсці". 3-я с.
20.40. Тэлефільм цыкла "Любімая роля".
20.55. Музычны фільм.
21.15. Тэлефільм.
22.00. Ваш стыль.
22.10. Адам і Ева +.
22.40. Кубак Дэвіса па тэнісе.

8-ы канал
◆15.00. "Мой сябар Мэк і я" (ЗША).
16.30. Тэлечасопіс "Сцяна Еўропы".
* 17.00. "Трансформеры".
17.45. Прапаведнік Кенэт Коўпленд.
◆18.15. Прыгодніцкі серыял "Заліў небяспечны". "Пільныя".
19.00. "Давайце патанцуем!".
◆19.30. "Кветка страсці".
21.00. СОЛТЭК. Спартыўная мазаіка.
21.30. Сем хвілін з "Хрыстафорам".
21.40. Гарадскі гадзіннік.
◆21.55. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе мастацкі фільм.

17, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Беларускі тур.
9.10. Справы вайсковыя.
◆9.40. "Школьны вальс".
11.10. MTV. Лепшыя хіты.
* 11.40. Мультсерыял.
12.10. Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. Конкурс салдацкай песні.
13.10. "Барбі-лата".
13.40. Парад надзей.
14.40. Вяскоўцы.
15.10. Тэлебом.
* 16.05. "Цудоўны Гоша".
◆16.20. "Вяселле ў Малінаўцы".
17.50. Тэлекрама.
18.00. "Гінес-шоу".
18.30. Дзелавы веснік.
* 18.45. Мультсерыял.
19.15. Радавод.
20.00. Панарама.
20.35. Пад купалам Сусвету.
20.40. Калыханка.
21.00. Пяць хвілін на жарты.
◆21.05. "Белы Ікол" (Італія).
23.05. Чэмпіянат свету па мотагонках-94.

Канал "Астанкіна"
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.55. Пад знакам "пі".
11.40. "Кантрольная для дарослых".
12.25. Малыя гарады Расіі.
12.55. Шпаргалка.
* 13.00. "Піф і Геркулес".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.15, 23.05. Навіны.
14.20. Дыялог у прамым эфіры.
15.00. Жывое дрэва рамёстваў.
15.05. Акно ў Еўропу.
15.35. Вялікі тэатр. Дні і вечары.
16.20. Клуб падарожнікаў.
17.25. Тэлелоцыя.
* 17.40. "Баскетбольная ліхаманка", "Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды".
18.30. Бамонд.
18.45. Надвор'е.
18.50. "Страх над горадам" (Францыя).
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны ўік-энд.
22.10. Вестуны. В.Шукшын.
22.50. Аўта-шоу.
23.15. Імгненні вялікага футбола.
23.30. Футбол. Фінал.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестki.
7.25. Футбол. Матч за 3-е месца.
8.35. Сігнальны экземпляр.
8.45. Суайчыннікі. "Пасынкі Расіі".
9.15. Добрай раніцы. "Снеданне для чэмпіёнаў".
9.45. Лепшыя гульні НБА.
10.45. Аты-баты...
◆11.15. "Крымінальны квартэт".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. "Не высечы...".
13.35. Залатая галіна. Мастак Анатоль Белкін.
14.05. Белая варона.
◆14.50. "Строгі юнак".
16.45. "Ліпень". Відэазамалёўка.
* 17.00. "Гуфі і яго каманда", "Чорны плашч".
17.55. Свята кожны дзень.
18.05. Каробка перадач.
18.20. У Ксюшы.
19.25. "Ода футболу".
* 21.35. "Горад".
21.50. Зоркі гавораць.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Футбол. Фінал.

Санкт-Пецярбург
9.00. "Гаючае слова". Праграма-набажэнства.
* 9.30. "Клемянціна".
10.00. Экспрэс-кіно.
10.15. Навукова-папулярны фільм.
10.30. "Свецкая хроніка" на кактэйлі...
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.30. "Ад першай асобы".
* 13.15. "Аліса ў Зазяркаллі". 1–4-я с.
14.00. Кубак Дэвіса па тэнісе.
15.55. Сёння і штодзённа.
16.15. Гістарычны альманах.
17.00. Зебра – плюс, дождж – мінус.
17.40. Пецярбургскі ангажэмент.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Балет на музыку А.Хачатурана.
21.20. Ваш стыль.
◆21.30. "Сірано дэ Бержарак".
22.55. Кубак Дэвіса па тэнісе.

8-ы канал
◆15.00. "Першыя радасці".
16.30. Тэлечасопіс "Нямецкая хроніка".
* 17.00. "Трансформеры".
18.05. СОЛТЭК. Тэлефэн. Вуліца.
◆18.35. "Кветка страсці".
20.55. Спорт-сакрэт.
◆21.10. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе мастацкі фільм.
22.40. Foxy music.

18, панядзелак

Беларускае тэлебачанне
17.30. Навіны.
17.40. Гонкі для Беларусі.
18.10. Абласныя навіны (Брэст).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Што на свеце пачуваецца...
19.55. Гаспадар. Калгас імя Тэльмана Слуцкага раёна.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Студыя "Тэлесябрына".
21.45. Спартыўны тэлекур'ер.
22.05. Пад купалам Сусвету.
22.15. Тэлевізійны Дом кіно.
23.05. НіКа.
23.20. Надвор'е.
◆23.30. "Апошняя цэль". (Італія).

Канал "Астанкіна"
17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
17.25. Свет сёння.
17.40. Азбука ўласніка.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Мы.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Спартыўны агляд.
21.20. Тэрмін кахання...
22.05. Творчы вечар Сімона Асіашвілі.
23.10. "Белае і чорнае".
23.55. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
15.20. Футбол. Фінал.
17.35. Там-там навіны.
17.50. Свята кожны дзень.
18.00. Выратаванне 911.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Прыгоды "Зоркі Захаду".
20.35. Ніхто не забыты.
20.40. Рэпарцёр.
21.00. Без рэтушы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Вячэрні салон.

Санкт-Пецярбург
◆17.10. "Я і ўвесь клас".
* 18.20. "Сунічны дожджык".
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
◆18.50. "У імя ўваскрэсення".
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя тайны".
19.50. Па слядах кінафестывалю "Пасланне да чалавека". Д/фільмы.
* 20.30. "Густаў і іншыя".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Кансерватар". Роздумы аб жыцці.
21.35. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Ключ".

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.25. Дайджэст праграмы "Жыццёвы выбар".
* 18.45. "Вальтрон".
◆19.10. "Хіл Стрыт Блюз".
* 20.00. "Спячая прыгажуня".
◆20.40. "Айцец Мэрфі".
21.30. "Вось мы... для вас...".
◆21.40. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...

19, аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. "Праспект".
◆9.10. "Апошняя цэль".
10.55. Пяць хвілін на жарты.
11.00. Дзелавы веснік.
11.10. "Зваротная сувязь".
12.45. ABC-клуб.
13.00. Першы Міжнародны фестываль фальклору.
14.00. Да Дня незалежнасці.
15.30. "На крылах кажана".
16.30. "Нов і К"-топ-10.
17.30. Навіны.
* 17.40. "Прыгоды маленькіх сяброў".
18.00. Эканамікст.
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Эканамічная хваля.
19.40. Зямлі маёй паданні. "І пасеяў Бог зямлю..."
20.00. Кантакт.
20.05. Калыханка.
20.35. Панарама.
21.00. Урачыстае адкрыццё III Міжнароднага музычнага фестывалю "Славянскі базар-94".
21.55. Пяць хвілін на жарты.
22.00. Пад купалам Сусвету.
22.10. НіКа.
22.25. Надвор'е.
22.35. "Славянскі базар-94".

Канал "Астанкіна"
◆8.35. "Дзікая ружа".
* 9.30. "Казка ў казцы".
9.45. Справа.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Паміж намі, дзяўчынкамі.
16.05. Рок-урок.
16.40. За кулісамі. Міратворчасць: свяшчэнны абавязак, або цяжкі крыж Расіі.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Знак пытання.
17.50, 20.35 Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. З першых рук.
◆20.55. "Вялікі пералом".
23.10. Гала-канцэрт фестывалю "Белыя ночы Санкт-Пецярбурга".
0.25. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Ранішні канцэрт.
8.45. Без рэтушы.
9.40. "Паўднёвая Афрыка – край добрых надзей..."
10.00 Тэатральны раз'езд.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Ваша права.
17.05. Гаспадар.
17.35. Свята кожны дзень.
17.45. "Хто вы, доктар Шаабан?"
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Мужчынская кампанія".
21.00. "Славянскі базар-94".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Славянскі базар-94".

Санкт-Пецярбург
12.00. Бізнес-выпуск.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя тайны".
* 14.15. "Эх, Таптыгін, Таптыгін".
14.25. Тэлетэкст.
14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
◆14.45. "Уладзімір Святы".
16.00. "Забытыя мясціны".
16.20. М.В.Гогаль. "Старасвецкія памешчыкі"
17.35. Ваша права.
* 18.10. "Казкі-невялічкі".
* 18.55. "Чалавек з дзіцячым акцэнтам".
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя тайны".
19.55. Аранж-ТБ.
20.15. Без назвы.
20.25. Падсякай. Перадача для рыбаловаў.
20.40. Тэлеслужба бяспекі.
20.50. "Добрая воля".
21.20. Тэлемагазін.
21.25. Будні.
21.35. Тэлетэкст.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Дванаццаць крэслаў". 1-я серыя.

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.20. Кубак "Паршэ".
* 18.35. "Вальтрон".
◆19.10. "Лабірынт правасуддзя".
* 20.00. "Спячая прыгажуня".
◆20.40. "Айцец Мэрфі".
21.30. Камедыйнае шоу "Скрытая камера".
◆21.50. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...

20, серада

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. "Маналог з адступленнямі". Д/ф.
8.50. Пяць хвілін на жарты.
8.55. Надвор'е.
9.05. На чым трымаецца зямля?
9.25. Першы Міжнародны фестываль фальклору.
10.25. Алё! Ёсць пытанне. Госць студыі – біяэнергетык І.Фількевіч.
11.10. Інтэрв'ю з народным пісьменнікам Беларусі В.Быкавым.
11.40. Да Дня незалежнасці. Канцлер Леў Сапега.
15.05. "Голас дзяцінства".
16.00. Пра шахматы і шахматыстаў.
16.30. Відзьма-нявідзьма.
17.30. Навіны.
17.40. "Ганна Ахматава. Рэквіем". Д/ф.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Карамболь". Ток-шоу з удзелам спевака М.Шуфуцінскага.
19.30. "Прышэлец". Д/ф.
19.45. Абрыс.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Студыя "Формула".
23.00. Пад купалам Сусвету.
23.10. НіКа.
23.25. Надвор'е.
◆23.35. "Жанчына без забабонаў". 1-я серыя.

Канал "Астанкіна"
* 9.15. "Баяка муху не пакрыўдзіць" і інш.
◆8.25. "Дзікая ружа".
8.55. Клуб падарожнікаў.
9.45. Дзелавы веснік.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Дзённік дзіцячага кінафестывалю.
* 16.10. "Лятаючы дом".
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Свет сёння.
17.40. Тэхнадром.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Жараб'ёўка Лігі чэмпіёнаў па футболе.
21.10. Маналог.
◆21.20. "Шоу-бой".
23.15. Арт-кур'ер.
23.45. "Акно ўначы".
0.15. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Ранішні канцэрт.
◆8.50. "Санта-Барбара".
9.40. Тэлегазета.
9.50. "К-2" прадстаўляе: "Ведай нашых".
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост". "Прызма".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Далёкі Усход".
16.50. Казкі для бацькоў. "За парогам дома".
17.25. Я – лідэр.
17.50. Свята кожны дзень.

ХАТНІ ЭКРАН

18.00. "Таймы немадрыдскага двара". І.Штэмлер.
18.50. "Пяць хвілін аб добрым жыцці".
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Шостае пачуццё.
21.05. На палітычным Алімпе.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Экзотыка.

Санкт-Пецярбург
12.00. Бізнес-выпуск.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя тайны".
14.15. Тэлемагазін.
14.20. "Набярэжная навукі". Д/ф.
14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
◆14.45. "Сірано дэ Бержарак".
16.15. Урок нямецкай мовы.
16.30. "Еўрапейскі калейдаскоп".
17.00. "Паўночныя званы".
17.30. "Пачынаецца расказ".
* 18.00. "Скарбніца мудрасці" і інш.
* 18.55. "Па ўласным жаданні".
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя тайны".
19.50. Блеф-клуб.
20.30. Тэлеслужба бяспекі.
20.40. Адраджэнне Балаама.
21.00. Прэм'ера студыі "Лентэлефільм".
21.10. Музычны момант.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Дванаццаць крэслаў". 2-я серыя.

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.25. Кубак "Паршэ".
18.35. СОЛТЭК. Навіны.
* 18.45. "Вальтрон".
◆19.10. "Хіл Стрыт Блюз".
* 20.00. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...
◆20.30. "Марэна Клара".
◆21.35. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...

21, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. "Полацкая пячатка". Д/ф.
8.40. Першы Міжнародны фестываль фальклору.
9.40. Пяць хвілін на жарты.
9.45. Тэлевізійны Дом кіно.
10.35. Да Дня незалежнасці.
16.10. "Дах для ўсіх".
16.45. Вобраз. Літаратурны тэлечасопіс.
17.30. Навіны.
17.40. Існасць.
18.10. Абласныя навіны.
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Зачытайце маё пісьмо...
19.05. Крымінальная хроніка.
19.25. "Тэтыя даўгавечныя сосны..."
20.10. "А дзе мне ўзяць такую песню...". Д/ф.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. Надвор'е.
22.00. НіКа.
22.15. "Славянскі базар-94".
◆23.45. "Жанчына без забабонаў". 2-я серыя.

Канал "Астанкіна"
◆8.35. "Дзікая ружа".
9.05. У свеце жывёл.
9.45. Прадпрымальнік.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.25. Навіны.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
* 15.55. Мульціпролія.
16.10. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. Планета пад небам Неапаля.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Прыватнае жыццё Аляксандра Шырвінта.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква–Крэмль.
21.00. Лато "Мільён".
◆21.30. "Прама ў сэрца".
23.40. Спявае Алена Казанцава.
0.10. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Тэлегазета.
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Чароўны куфэрачак.
9.45. Дзённік фестывалю "Славянскі базар-94".
9.50. Зусім сакрэтна.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост". Фестываль "Белыя ночы". Частка 1-я.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Штрыхі да партрэта".
16.50. М-трэст.
17.05. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Сам сабе рэжысёр.
21.00. Яўгеній Лявонаў. Вечар памяці артыста.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Пан Валадыеўскі". 1-я серыя.

Санкт-Пецярбург
12.00. Бізнес-выпуск.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Аляксандр Неўскі".
14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
◆14.45. "Салодкая жанчына".
16.20. "Графіка". 2-я частка.
* 16.45. "Майстры – залатыя рукі".
17.05. "Музыка – дзецям". Спяваюць і іграюць нахімаўцы.
17.30. Рэформа і ўлада.
18.00. Парады садаводам.
* 18.15. "Ох, адпачыў".
18.55. "Ціхая дама" Сяргея Шолахава.
20.00. О-ля-ля.
20.25. Тэлемагазін.
20.35. Тэлеслужба бяспекі.
20.45. Гадзіна ў квадраце.
22.00. Гульні Добрай волі. Спецыяльны выпуск.
22.30. Ваш стыль.
22.40. "Вячэрні звон". Музычны канал.

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.20. Тэлечасопіс "Нямецкая хваля".
* 18.50. "Вальтрон".
◆19.10. "Лабірынт правасуддзя".
* 20.00. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...
◆20.30. "Марэна Клара".
◆21.35. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе....

22, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. "Карамболь". Ток-шоу з удзелам спевака М.Шуфуцінскага.
9.10. Пяць хвілін на жарты.
9.15. Першы Міжнародны фестываль фальклору.
10.15. Да Дня незалежнасці.
16.20. ПІК. Канал для падлеткаў.
17.00. "І матчыных напеваў успамін".
17.30. Навіны.
17.45. Студыя "Тэлесябрына".
18.00. Эканамікст.
18.10. Абласныя навіны.
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Сустрэча з прадстаўнікамі прадпрыемстваў недзяржаўных форм уласнасці.
19.30. "Памяць сэрца".
20.05. Рэйтынг.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
◆21.40. "Свабоднае падзенне".
23.00. Пад купалам Сусвету.
23.10. Надвор'е.
23.20. "Славянскі базар-94".

Канал "Астанкіна"
8.15. "Сарока". Дзіцячая інфармацыйная праграма.
◆8.45. "Гарачаў і іншыя".
9.15. Дапамажы сабе сам.
9.45. Бізнес-клас.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
◆15.25. "Прыгоды Бураціна". 1-я серыя.
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Мініяцюра.
17.35. Знак пытання!
17.45, 20.35. Надвор'е.
17.50. Чалавек і закон.
◆18.20. "Гарачаў і іншыя".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
◆21.05. "Дэн Огаст".
22.10. "Погляд" з А.Любімавым.
23.10. Музагляд.
23.55. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Тэлегазета.
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
◆9.35. "Капітан Нема". 3-я серыя.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
◆16.50. "Адна супраць усіх". 1-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Фільм-прэм'ер.
18.10. Міжнародны конкурс вакалістаў імя М.А.Рымскага-Корсакава.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Дзённік фестывалю "Славянскі базар-94".
20.30. "Гарадок". Забаўляльная праграма.
21.05. "К-2" прадстаўляе: "Пацалунак у дыяфрагму".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Пан Валадыеўскі". 2-я серыя.
24.00. Прыватная калекцыя.

Санкт-Пецярбург
12.00. Бізнес-выпуск.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Жыццё маё – опера".
14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
14.45. Тэлемагазін.
◆14.50. "Дванаццаць крэслаў". 1-я і 2-я серыі.
17.30. "Баламуцкія сустрэчы".
* 17.55. "Худайберды-асілак" і інш.
18.55. "Легенда аб Сурамскай крэпасці".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Прэм'ера студыі "Лентэлефільм".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Гульні Добрай волі. Спецвыпуск.
22.30. Ваш стыль.
◆22.40. "Ракавая доза".

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.25. СОЛТЭК. Дорэміфасолькі.
* 18.35. "Вальтрон".
◆19.00. "Бацька Мэрфі".
* 19.50. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...
◆20.20. "Марэна Клара".
21.10. Пісьменнікі-гумарысты.
21.20. Foxy music.
◆22.05. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...

23, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
◆8.35. "Свабоднае падзенне".
* 9.55. "Добрая казка".
10.10. Паказвае Віцебск.
11.10. "Сталіца". Тэлечасопіс.
◆11.30. "Трэцяя ракета".
13.10. 20 мінут рэдактара.
13.30. Барбі-лата.
14.00. Пад крылом Еўфрасінні. Ч.1-я.
14.45. Дзесяць запаведзяў. Перадача 10-я.
15.15. "Нов і К"-топ-10.
16.15. Асілак. Тэлевізійны спартыўны клуб.
* 17.05. "Чарапашкі ніндзя".
17.35. "Славянскі базар-94".
19.35. "Шматгалоссе". Бежанцы. Прамая лінія.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
◆21.40. "Не будзіце спячага сабаку".
23.50. Пад купалам Сусвету.
24.00. "Каскад".
0.15. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
7.00. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.45. Слова пастара. Мітрапаліт Кірыл.
8.00. Марафон-15 – малышам.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Я – жанчына.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
11.25. Пераадоленне.
11.55. Фільмы нашай памяці. "Утаймавальнікі веласіпедаў".
13.25. Кніжны двор.
14.00, 23.05. Навіны.
14.20. Лабірынт.
* 14.50. "Кэмвізл".
15.20. "Трэба чуць прыгажосць".
15.50. "Жыццё заапаркаў".
16.30. Чалавек і закон. Спецвыпуск.
16.40. Цудоўная сямёрка.
17.35. Бамонд.
17.55. Да і пасля.
◆18.45. "Б'юлаленд".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 23.15. Надвор'е.
◆20.45. "Камісар".
21.40. Оба-на.
22.25. На Гульнях Добрай волі.
◆23.25. "Вось мы якія...".

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.40. Парламенцкі тыдзень.
9.20. Рэтра-шлягер. У.Высоцкі.
9.50. Тэлеэрудыт.
9.55. На Гульнях Добрай волі.
13.20. Непазнаны Сусвет.
13.50. XX стагоддзе ў кадры і за кадрам. В.Шукшын.
14.50. "К-2" прадстаўляе: "Зоркі Амерыкі".
15.20. Футбол без граніц.
16.15. Тэлеэрудыт.
16.20. Вуснамі дзіцяці.
16.55. Урачыстае адкрыццё Гульняў Добрай волі.
19.25. Свята кожны дзень.
◆19.35. "Амерыка, Амерыка...". 1-я с.
21.25. Джэнтльмен-шоу.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Дзённік фестывалю "Славянскі базар-94".
22.40. Праграма "А".

Санкт-Пецярбург
8.30. "Чароўная лінія".
8.45. Тэлевізійны фільм".
9.55. Гульні Добрай волі. Плаванне.
12.40. "Дождж". Тэлеспектакль.
13.35. "Рамантычныя мініяцюры". Фільм-канцэрт.
13.55. Гульні Добрай волі. Баскетбол.
* 15.50. "Марыяна першая".
16.20. "Рытм, рытм, рытм". Фільм-канцэрт.
16.35. Экспрэс-кіно.
16.55. Гульні Добрай волі. Цырымонія адкрыцця.
19.30, 21.45. Інфарм ТБ.
◆19.55. "Верныя сябры".
22.00. Дзённік Гульняў Добрай волі.
23.05. Ваш стыль.

8-ы канал
◆15.00. "Прыгоды Электроніка". 1-я і 2-я с.
* 17.05. "Трансформеры".
17.45. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
◆18.15. "Заліў Небяспечны".
19.00. "Як справы, дружа?".
◆19.30. "Кветка страсці".
21.00. СОЛТЭК. Спартыўная мазаіка.
21.30. Сем хвілін з "Хрыстафорам".
◆21.40. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...

24, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Беларускі тур.
* 9.10. "Чарапашкі ніндзя".
9.40. ABC-клуб.
9.55. MTV. Лепшыя хіты.
10.25. Белыя і чорныя. Тэлевізійны шашачны клуб.
11.05. "Праспект".
11.35. Г.Вагнер. Сімфонія № 3 "Памяці матуль".
12.15. Вяскоўцы.
12.45. Пад крылом Еўфрасінні. Ч.2-я.
* 13.20. Мультдэтэктыў, ці Шоу з крадзяжом.
14.00. Ваўчок-шоу.
14.25. Служба 01.
14.35. Музычная праграма да Дня работнікаў пажарнай аховы.
◆15.35. "Трын-трава".
17.10. Тэлекрама.
17.20. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
17.45. Дзелавы веснік.
* 18.00. "Чарапашкі ніндзя".
18.30. "Гінес-шоу".
19.00. Футбол. "Дынама-93" – "Нёман" (Гродна).
20.00. Панарама.
20.35. Пад купалам Сусвету.
20.40. Калыханка.
21.00. Пяць хвілін на жарты.
◆21.05. "Прызыўнікі".
22.00. "Славянскі базар-94".

Канал "Астанкіна"
7.00. Алімпійская раніца.
7.45. Тыраж "Спортлата".
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.50. "Кантрольная для дарослых".
11.35. Малыя гарады Расіі.
12.05. Шпаргалка.
12.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
13.00. Гульні Добрай волі.
14.00, 17.20, 23.00. Навіны.
14.20. Тэлерадыёкампанія "Мір".
15.00. Жывое дрэва рамёстваў.
15.05. Амерыка з М.Таратутам.
15.40. "Баскетбольная ліхаманка", "Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды".
16.35. Гульні Добрай волі.
18.40. Тэлелоцыя.
18.55. Надвор'е.
19.00. КВЗ-94.
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны ўік-энд.
22.05. Кабарэ "Усе – зоркі".
23.10. Вестуны.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестki.
* 7.25. "Канікулы ў Прастаквашыне".
7.45. Здарова жывеш.
8.00. Студыя "Рост".
8.30. Добрай раніцы, Еўропа.
9.00. Лепшыя гульні НБА.
10.00. Аты-баты...
10.30. Правінцыяльныя пісьмы. "Прывідная граніца".
◆11.00. "Упершыню замужам".
12.35. Дзённік фестывалю "Славянскі базар-94".
12.40. Шэсць сотак.
13.20. "Не высечы...".
13.35. Каробка перадач.
13.50. "Ліпень". Відэазамалёўка.
14.00. У свеце жывёл.
14.55. "Дынама" (Масква) – ЦСКА.
* 17.00. "Гуфі і яго каманда", "Чорны плашч".
17.55. Свята кожны дзень.
18.05. "Залатты Астап". Гумарыстычная праграма.
◆19.25. "Амерыка, Амерыка...". 2-я с.
20.50. Кур'ер Гульняў Добрай волі.
21.25. У Ксюшы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. На Гульнях Добрай волі.

Санкт-Пецярбург
7.45. "Гаючае слова". Праграма-набажэнства.
8.15. Дзённік Гульняў Добрай волі.
* 9.20. "Клемянціна".
9.55. Лёгкая атлетыка.
11.00. "Нядзельны лабірынт".
12.25. Лёгкая атлетыка.
14.00. Экспрэс-кіно.
14.20. Казка за казкай.
15.05. Храм.
15.55. Плаванне.
17.00. Клуб "Класіка".
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Баскетбол.
20.55. Адамаў яблык.
22.00. Дзённік Гульняў Добрай волі.
23.00. Ваш стыль.

8-ы канал
◆15.00. "Прыгоды Электроніка". 3-я с.
16.10. "Воінскія вікінгі" з цыкла "Гістарычныя баі".
* 17.00. "Трансформеры".
18.05. СОЛТЭК. Тэлефэн. Вуліца.
◆18.35. "Кветка страсці".
20.55. Спорт-сакрэт.
22.40. Foxy music.
◆21.10. Студыя "Рэкорд" прадстаўляе...

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

Крыжаслоў

Перакладзіце на беларускую мову

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Стекольный завод. 2. Водосток (труба). 5. Овин. 6. Коровник. 7. Очертание. 8. Кибитка. 9. Жестянщик. 10. Подполье. 11. Сорванец. 12. Вальдшнеп. 15. Предопределение, судьба, рок. 18. Сарай (на заезжем дворе). 19. Ежевика (одна ягодка). 23. Обращение (к кому). 25. Година, время. 27. Касание. 28. Душегрейка. 30. Ерунда, вздор. 31. Шляпа. 32. Несчастье. 33. Раздумье. 37. Веялка. 39. Суходол.

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 3. Пресса. 4. Штукатурка. 9. Верзила. 11. Стремглав. 13. Ангел. 14. Вырубка, подсека. 16. Защита. 17. Стужа, холод. 18. Соблазн. 20. Громкий смех. 21. Ленточка (красного цвета). 22. Вздорожание. 23. Задор. 24. Злосчастие. 26. Отличие. 29. Накал. 31. Зарево. 34. Сети. 35. Тоска, скука. 36. Лесопильный завод. 38 Скиталец. 40. Шкаф. 41. Ватага.

Даслаў Барыс СЯМАШКА.

КІНААФІША МІНСКА

16 ліпеня

«МАСКВА»: "Крутая дзяўчынка"** — 12.20 (л), 17.40. "Кібарг-паліцэйскі"** — 14.10, 21.30. "Вандруючыя душы" — 16.10. "Іспанская ружа"*** — 19.30. Шоу "Парадыз" — 23.00.

«КАСТРЫЧНІК»: "Крутая дзяўчынка"** — 13.00 (17-га — л), 19.30. "Вандруючыя душы" — 14.40, 16.10. "Кібарг-паліцэйскі"** — 17.40. "Іспанская ружа"*** — 21.10. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" — 21.30.

«АЎРОРА»: "Цудоўны лес" (д) — 12.00. "Прынц-прывід" (д) — 14.00. "Шпіёнскія страсці" — 13.30, 15.20, 17.10, 19.00, 20.50. "Яма"*** — 15.40. "Варожасць"** — 17.30, 19.20, 21.00.

«БЯРЭСЦЕ»: "Шпіёнскія страсці" — 12.20, 16.00, 19.40. "Глушыцель"** — 11.30, 15.00, 19.00, 20.30. "Шлюб па-амерыканску" — 14.00, 18.00, 21.30. "Інтэрпол" — 13.00, 17.00.

«ВІЛЬНЮС»: "Шпіёнскія страсці" — 13.20, 18.35, 22.00 (н). "Па краі бездані" — 11.40, 16.45, 20.15. "Пятая малпа" — 15.00 (17-га — л).

«ДРУЖБА»: "Водар жанчыны" (2 с.) — 15.00, 19.40. "Насця" — 13.20. 18.00.

«ПАРТЫЗАН»: "Шлюб па-амерыканску" — 12.20, 19.00. "Крутая дзяўчынка"** — 14.00, 17.20. "Іспанская ружа"*** — 15.40, 20.40.

«ПЕРАМОГА»: "Рускі бізнес" — 15.00, 20.30. "Шпіёнскія страсці" — 13.00, 16.30, 18.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 21.00.

«САЛЮТ»: "Крутая дзяўчынка"** — 13.30, 16.40, 18.20, 21.30. "Шлюб па-амерыканску" — 15.10, 20.00.

«СУЧАСНІК»: "Хэпі-энд" — 14.30 (л). "Небяспечная гульня"**** — 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»: "Аголенае танга"**** — 12.00, 15.40, 18.00, 21.20. "Гладыятар па найму" — 10.30, 16.30, 19.40. "Камандо" — 10.40, 14.00, 17.20, 21.10. "Моцны арэшак-1" (2 с.)** — 12.00. "Моцны арэшак-2" (1,5 с.)** — 14.20, 19.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.00.

«КІЕЎ»: "Новыя прыгоды Тэнесі Бака" — 13.00, 15.00. "Гарачыя дзяўчынкі"*** — 17.00, 20.40. "Японская лэдзі Чатэрлей"**** — 19.00.

«КАМСАМОЛЕЦ»: "Куды даскача ранняя пташка" (д) — 10.30. "Водар жанчыны" (2 с.) — 12.00, 17.10, 20.00. "Мост цераз Касандру" — 15.00. "Недатыкальныя" — 14.00, 16.00, 20.30. Зала Індыйскага фільма: "Атэль "Пушпак" (2 с.) — 18.20.

«МІР»: "Насця" — 12.00, 15.30, 19.30. "Водар жанчыны" (2 с.) — 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. "Быць каханай"*** — 13.40, 17.30, 21.10. Відэазала: "Разбуральнік" — 14.30, 16.40, 18.50.

«ПІЯНЕР»: "Вораг мой" (д) — 13.20. Зборнік часопісаў "Ералаш" (д) — 10.00. "Татальнае сачэнне" — 11.20. "Гладыятар па найму" — 15.00. "Аголенае танга"*** — 16.40, 18.30. Танцавальна-пацяшальная праграма — 20.30.

«РАКЕТА»: "Золата парты" — 14.00, 17.20. "Зандалі і яе мужчыны"**** — 15.40, 19.10.

«РАДЗІМА»: "Аголенае танга"*** — 13.00, 16.10, 20.00. "Гладыятар па найму" — 14.30, 18.00. Відэазала: "Робатэх-2" — 16.00. "Сёстры па няшчасцю" — 18.00. "Абмен забойствамі" — 20.00.

«ЗМЕНА»: "Самаволка" — 14.00, 16.15, 18.20. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" — 11.50, 20.20.

«ЦЭНТРАЛЬНЫ»: "Водар жанчыны" (2 с.) — 12.35, 16.50, 21.05. "Інтэрпол" — 11.00, 15.15, 19.30.

«ЭЛЕКТРОН»: "Аголенае танга"*** — 16.00, 20.00, 22.00 (н). "Гладыятар па найму" — 14.00, 18.00. "Караван смерці" — 13.00, 17.00. "Горац-2" — 15.00, 19.00. "Бакенбарды" — 21.00.

«АВАНГАРД»: "Уцёкі" — 17.00. "Жандар з Сен-Трапеза" — 19.00.

«ЗНАМЯ»: "Гарачыя галовы-1" — 12.20, 16.00, 17.40. "У холадзе ночы" (1,5 с.)*** — 19.20.

«УДАРНІК»: "Парыжскія свавольніцы"*** — 19.00. "Спадар Бхарат" (2 с.) — 16.20. "Гадзюка" — 14.30.

ПРЫВАТНЫЯ АБ'ЯВЫ

☐ ПКАО "Усходняя ініцыятыва" ліквідуецца. Прэтэнзіі прымаюцца ў 2-месячны тэрмін.

☐ Переводы с/на англ. язык, устный перевод(сопровождение). Ищу работу переводчика(можно временно, внештатно).
Тел. 44-04-08, Андрей.

☐ Продаю СВЧ-печь "SAMSUNG", ВМ "AIWA DK-925"(модель 93г.), ВАЗ 2101(1980г.) в хорошем состоянии.
Тел. 52-66-46.

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы захаваецца сухое і спякотнае надвор'е. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілеве —+28— +30°, Мінску і Гомелі — +29— +31°, Брэсце і Гродна — +31— +33°.

У наступныя двое сутак суха, 17-га днём месцамі і 18-га ўначы па ўсходу — дажджы і навальніцы. Тэмпература 17-га ўначы — +14— +19°, днём — +21— +26°, па ўсходу да +33°; 18-га ўначы — +10— +15°, днём — +21— +26°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Дзяжурны рэдактар Валянцін БАРЫСЕВІЧ
Стыльрэдактар Валянціна СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 77.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і маральна-этычнага выхавання – 68-29-56; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі і аглядальнікі – 68-29-28; аддзел ілюстрацый – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37;
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ:
Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Аляксандр САЛАМАХА (перцы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ